

HIRVENSALMEN KUNTA

KIRKONKYLÄN SEUDUN JA VILKONHARJU - LIUKONNIEMEN OSAYLEISKAAVA

KAAVASELOSTUS

18.9.2006

LAPPEENRANTA

SISÄLLYSLUETTELO

1. PERUSTIEDOT	1
1.1 Sijainti ja seudullinen asema	1
1.2 Suunnittelutilanne	1
1.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	1
1.2.2 Maakuntakaava	2
1.2.3 Seutukaava	2
1.2.4 Yleiskaava	5
1.2.5 Asemakaava	6
1.2.6 Rakennusjärjestys	7
1.2.7 Rakennuskielto	7
1.2.8 Pohjakartta	7
1.2.9 Muut suunnitelmat ja lähdeluettelo	7
2. YLEISKAAVAN LÄHTÖKOHDAT	8
2.1 Taajamarakenne ja palvelut	8
2.2 Asemakaavan tonttireservi	9
2.3 Väestö ja työpaikat	10
2.4 Luonnonympäristö	11
<i>Ympäristöarvoiltaan merkittävät alueet ja kohteet</i>	<i>17</i>
2.5 Rakennushistoria ja muinaismuistot	23
2.6 Yhdyskuntatekniikka	26
3. TAVOITTEET	30
3.1 Keskeiset yleiset tavoitteet	30
3.2 Asumisen tavoitteet	30
<i>A. Uudet asumiseen suositeltavat alueet taajaman ulkopuolella</i>	<i>31</i>
<i>B. Suosituksia asemakaava-alueen muutosalueiksi</i>	<i>35</i>
3.3 Ympäristölliset tavoitteet	38
3.3.1 Suojelualueet ja -kohteet	38
3.4 Virkistys	39
3.5 Liikenteelliset tavoitteet	39
3.6 Yhdyskuntatekniikka	39
4. YLEISKAAVAN KUVAUS	40
5. YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN	48
6. YLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	48
7. SUUNNITTELUVAIHEET	51

1. PERUSTIEDOT

1.1 Sijainti ja seudullinen asema

Hirvensalmen keskustaajama eli Kirkonkylä sijaitsee Liekuneen ja Ryökäsveden välisellä kannaksella. Kirkonkylän etäisyys alueen seudulliseen keskukseseen Mikkeliin on noin 30 kilometriä.

Hirvensalmi kuuluu Etelä-Savon maakuntaliiton toimialueelle. Naapurikuntia ovat Mikkeli, Ristiina, Mäntyharju, Pertunmaa, Joutsa sekä Kangasniemi.

1.2 Suunnittelutilanne

1.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden oikeusvaikutuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:ssä. Lain 24 §:n 1 momentin mukaan valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja edistää niiden toteuttamista. Valtion viranomaisten on myös arvioitava toimenpiteidensä vaikutuksia valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kannalta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty asiasisällön perusteella seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Toimiva aluerakenne
- Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
- Helsingin seudun erityiskysymykset
- Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

Alueellisesti yksilöityjä valtakunnallisia tavoitteita ei tässä kohteessa ole. Yleistavoite yhdyskuntarakenteen eheyttämisestä koskettaa nyt laadittavaa yleiskaavaa:

”Elinympäristöjen toimivuutta ja taloudellisuutta edistetään hyödyntämällä olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja eheyttämällä taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua. Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa.”

1.2.2 Maakuntakaava

Maakuntahallitus päätti 10.11.2003, että Etelä-Savon maakuntaliitto aloittaa Etelä-Savon maakuntakaavan laatimisen. Kaava laaditaan koko Etelä-Savon alueelle ja siinä käsitellään kaikkia aluevaraustyyppisiä. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä viime kesänä. Maakuntakaava tulee aikanaan vahvistuessaan korvaamaan seutukaavan (arviolta v. 2007).

1.2.3 Seutukaava

Hirvensalmen kunta kuuluu Etelä-Savon seutukaava-alueeseen. Seutukaavoitus eteni Etelä-Savossa kolmessa vaiheessa vuosina 1980-88. Ympäristöministeriön 18.2.2000 vahvistama Mikkelin-Pieksämäen seutujen seutukaava sisältää täydennyksiä ja muutoksia aiemmin vahvistettuihin seutukaavoihin. Valtaosa vanhoista seutukaavoista jäi edelleen voimaan.

Seutukaavassa suunnittelualueelle on osoitettu seuraavia kohteita (kts. kartat seuraavilla sivuilla):

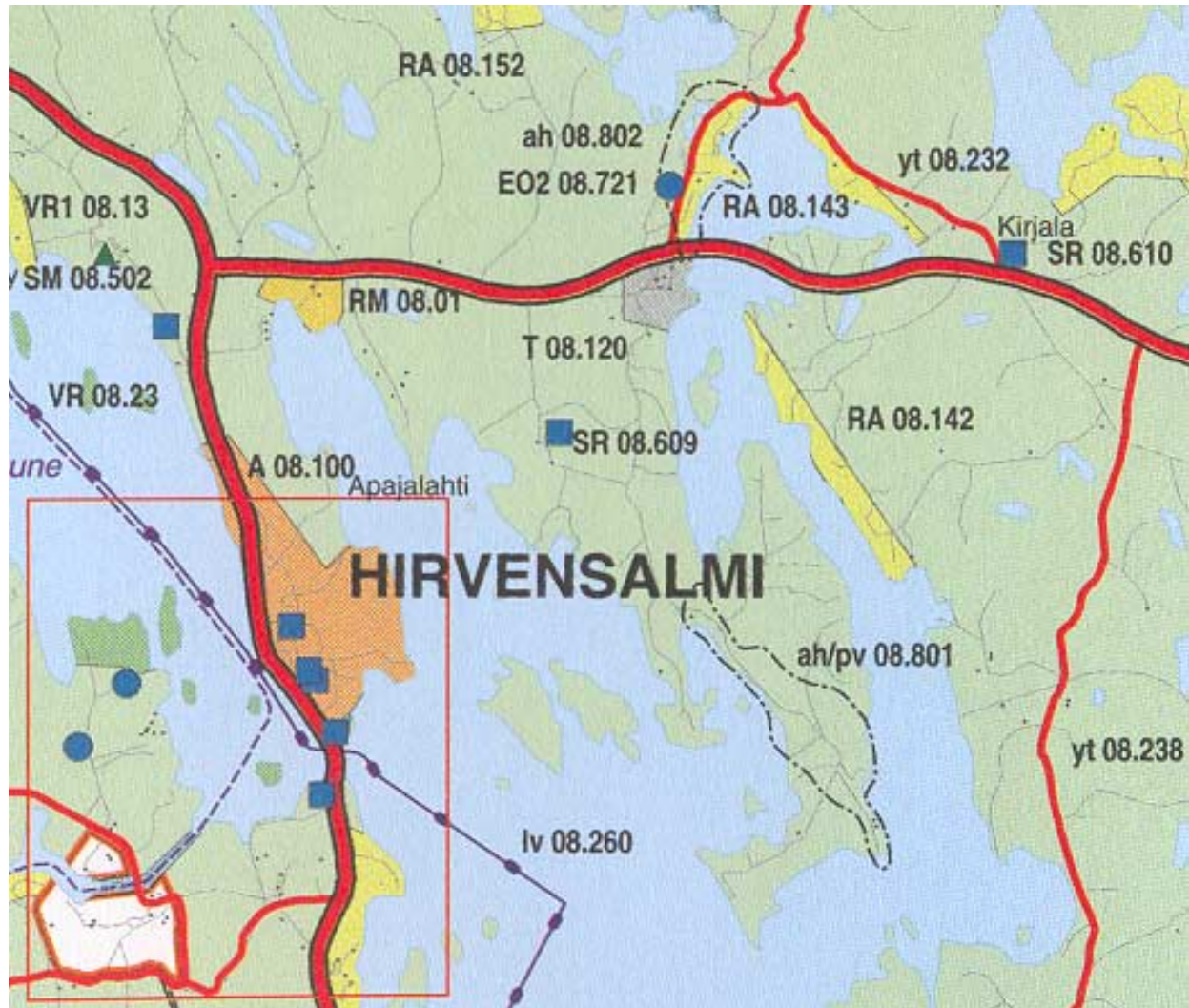
Kirkonkylä – Kissakosken alue

- Kirkonkylän taajama (A 08.100)
- Kissakosken asuntoalue (Ats 08.107)
- Urmaslahden matkailualue (RM 08.01)
- Kilinkylän loma-asuntoalue (RA 08.132)
- Otava-Hirvensalmi-Leivonmäki maantie 431 (st 08.215)
- Uutela-Hirvensalmi maantie 429 (st 08.216)
- Vahvamäen paikallistie (yt 08.237)
- Tuustaipaleen-Kissakosken paikallistie (yt 08.241)
- Hirvensalmen kaatopaikka (ET1 08.740)
- Hirvensalmen kompostointialue (ET4 08.742)
- Kallioniemen virkistysalue (VR 08.22)
- Savonselän melontarengas (mr 08.25)
- Karttuonselkä-Liekune-Ryökäsvesi laivaväylä (lv 08.260)
- Kissakosken kanava ja tehtaot (SU4 08.60)
- Kirkonkylän tervalepät, luonnonsuojelualue (SL 08.36)
- Hirvensalmen kirkko ja kellotapuli, rakennussuojelukohteet (SR 08.601)
- Niemen pappila, rakennussuojelukohde (SR 08.602)
- Entinen viljamakasiini, rakennussuojelukohde (SR 08.603)
- Hirvensalmen seuratalo, museo ja entinen koulu, rakennussuojelukohteet (SR 08.605)
- Kanervalan rakennussuojelukohde (SR 08.617)
- Leirintäalueen muinaismuistokohde (SM 08.502)

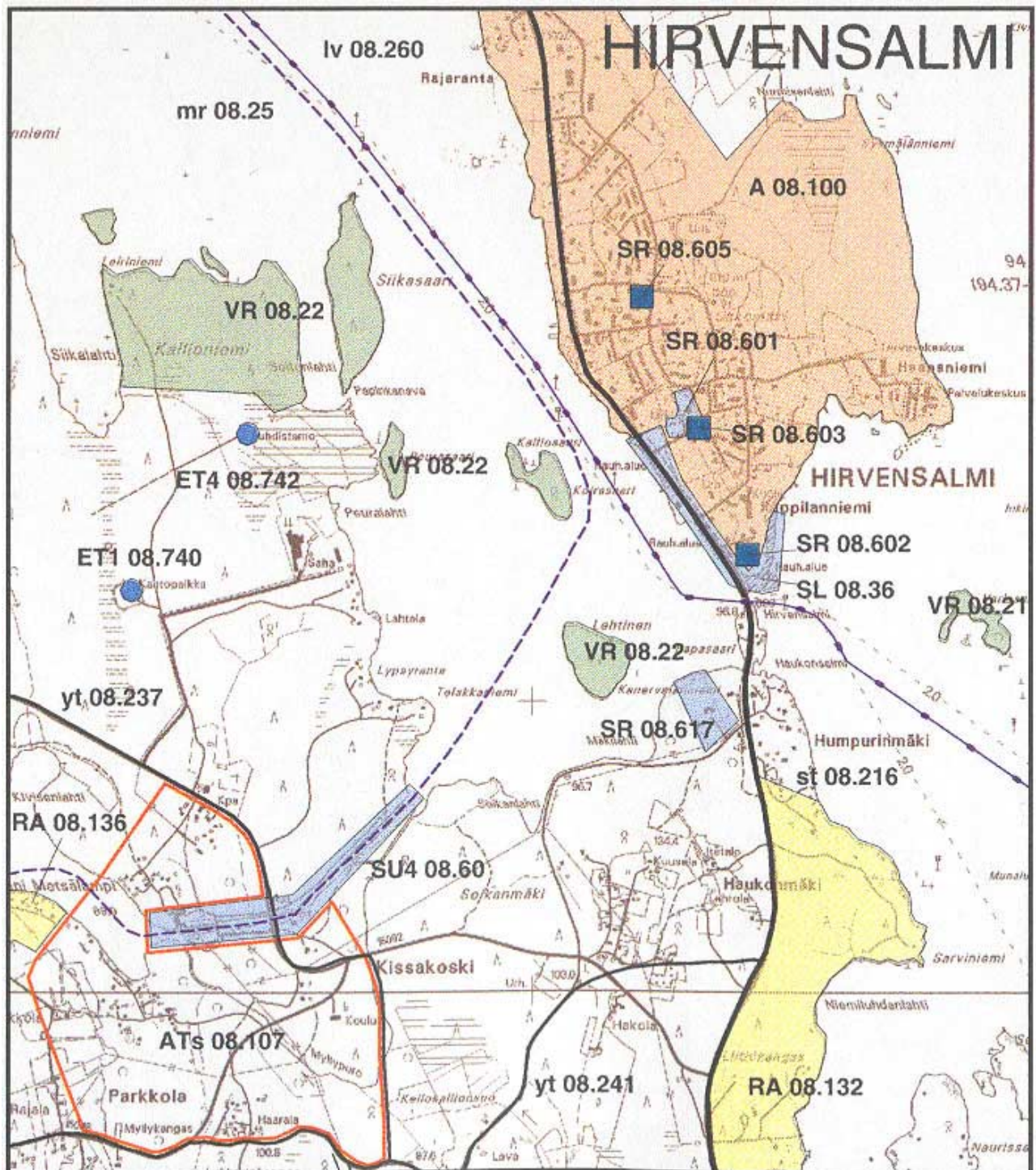
Vilkonharju - Liukonniemen alue

- Vilkonharjun teollisuusalue (T 08.120)
- Kotkatveden loma-asuntoalue (RA 08.142)
- Herranniemen loma-asuntoalue (RA 08.143)
- Otava-Hirvensalmi-Leivonmäki maantie 431 (st 08.215)
- Vilkonharjun-Kirjalan paikallistie (yt 08.232)
- Malvaniemen paikallistie (yt 08.233)
- Vilkonharjun soranottoalue (EO2 08.721)
- Vilkonharjun arvokas harjumaisema (ah 08.802)
- Pohjois-Kirjalan rakennussuojelukohde (SR 08.610)

Seutukaavaote (koko suunnittelualue)

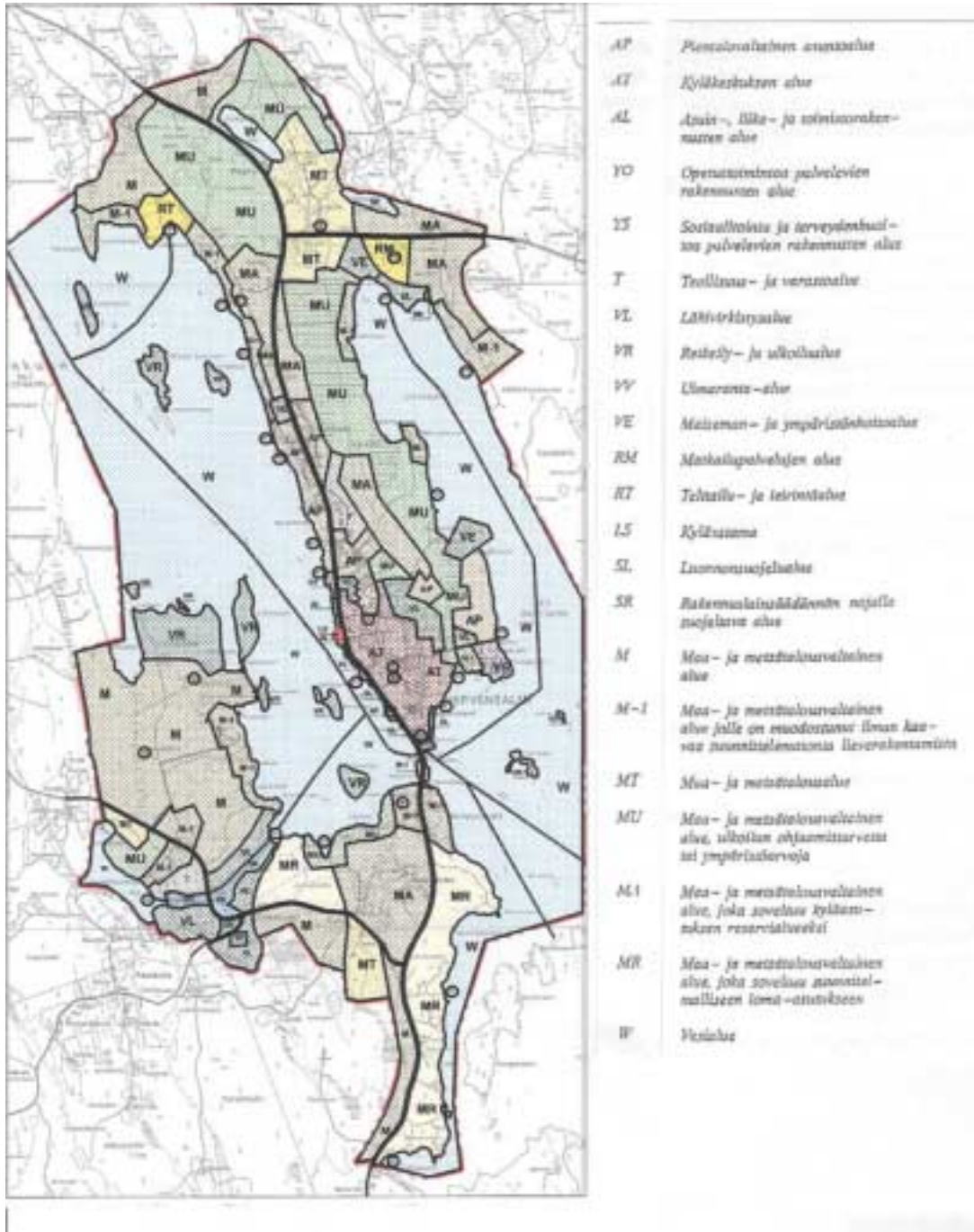
Seutukaavaote (Kirkonkylän ja Kissakosken alueet)

1.2.4 Yleiskaava

Hirvensalmen Kirkonkylän seudun ensimmäinen yleiskaavoitus ajoittui 1990-luvun alkupuolelle. Kyseinen yleiskaava laadittiin ohjeellisena ns. 1. asteen yleiskaavana, joka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 30.1.1995. Taajaman ensimmäisessä yleiskaavassa korostuivat taustaselvitysten ja tavoiteasettelun rooli. Lopputuloksena syntyi yleiskaava, jonka ohjeellisuus näkyi mm. melko yleispiirteisinä aluevarauksina ja kaavamerkintöinä.

Nyt käynnissä olevaa yleiskaavatyötä on hyödyllistä vertailla n. 10 vuoden takaisin selvityksiin, tavoitteisiin ja lopputulokseen. Saadaanhan näin myös selkeä käsitys taajaman kehityssuunnasta ja toteutuneista tavoitteista. Seuraavassa kartassa on esitetty vuoden 1995 yleiskaavarakaisun aluevaraukset:

1.2.5 Asemakaava

Lähes kaikki Kirkonkylän asemakaavat on laadittu entisen rakennuslain mukaisina rakennuskaavoina. Kirkonkylän ensimmäinen asemakaava on 1960-luvulta. 1970-luvulla ja 1980-luvulla asemakaava-alue laajeni nykyiseen muotoonsa pohjoiseen päin. Viimeisin kookkaampi asemakaavan laajennus tapahtui idässä päin 1990-luvun alussa (Haapaniemi). Tällä hetkellä on vireillä yksi kaavamuutos Sataman alueella.

Vilkonharjulle Vilkon sahan alueelle on laadittu oma asemakaava. Liekuneelle ja Ryökäsvedelle laaditut lukuisat ranta-asemakaavat jäävät tämän yleiskaavan ulkopuolelle.

Kirkonkylän asemakaava-alueen laajuus ja kaavarunko selviävät seuraavasta kartasta:

1.2.6 Rakennusjärjestys

Hirvensalmen kunnan uusi rakennusjärjestys on hyväksytty valtuustossa 24.5.2004 ja se on astunut voimaan 1.7.2004.

1.2.7 Rakennuskielto

Suunnittelualueella ei ole tällä hetkellä voimassa olevia rakennuskieltoalueita.

1.2.8 Pohjakartta

Koko alueelta on käytössä maanmittauslaitoksen numeerinen maastotietokanta-aineisto ja kiinteistörekisterikartta. Maastotietokannasta käytetään ns. rasteriversiota. Toissijaisena pohjakarttana voidaan taajama-alueella käyttää rasterimuotoista asemakaavan pohjakarttaa.

1.2.9 Muut suunnitelmat ja lähdeluettelo

- Etelä-Savon seutukaava (Mikkelin ja Pieksämäen seudut 18.2.2000 sekä seutukaavayhdistelmä)
- Etelä-Savon rakennusperintö (1984)
- Etelä-Savon maakuntaliiton tulosteet kulttuuriympäristöstä (2004)
- Etelä-Savon maakuntamuseon tulosteet esihistoriallisista kohteista (2004)
- Kirkonkylän seudun osayleiskaava (1995) ja taustaselvitykset sekä tavoitteet (1993)
- Haapaniemen rakennuskaava (1994)
- Liekuneen ja Ryökäsveden rantaosayleiskaavan perusselvitykset sekä tavoitteet (2004)
- Hirvensalmen kunnan taloussuunnitelma 2004 – 2006
- Hirvensalmen luonto ja arvokkaat luontokohteet (1994)
- Vesihuoltosuunnitelmat (1996, 2000, 2004, 2005)
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) 14.5.2004
- Selvitys Liekune-Ryökäsvesi yleiskaava-alueen luonnonolosuhteista, Arto Hämäläinen (2003)
- Ympäristöarviointi, Jouko Sipari (2004)
- Liikenneturvallisuussuunnitelma (2005)
- Retkeilyreitittämisen suunnitelma (2005)
- www.hirvensalmi.fi

2. YLEISKAAVAN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Taajamarakenne ja palvelut

Hirvensalmen Kirkonkylän taajama on rakentunut pohjoisesta työntyvän niemen eteläosaan. Taajaman länsipuolella avautuu Liekune ja itäpuolella Ryökäsvesi. Tässä vesiliikenteen solmukohdassa sijaitsi jo 1550-luvulla itsenäinen, harvaan asuttu kylä. Niemen keskellä sijaitseva ja noin 30 metriä järven pinnasta kohoava Ukkomäki on luontevasti ohjannut vuosien varrella rakentamista lämpöisemmille länsi- ja etelärinteilleen.

Vesistöistä johtuen taajama on myös selkeästi rajautunut. Kapea Hirvensalmi ja arvokas tervaleppäkuja toivottavat vieraan tervetulleeksi etelästä maantietä pitkin tultaessa (kts. kansikuva). Pohjoisessa taajaman ”porttina” on vanha hautausmaa. Ainoa yhtenäisestä taajamarakenteesta irrottautunut osa on Haapaniemen palvelukeskus ja asuinalue, jonka rakentuminen alkoi 1990-luvun alussa.

Pääosa asuntokannasta on omakotirakentamisessa. Rivitalojen osuus taajaman asunnoista on huomattava. Rivitaloja on n. 50 kpl ja ne sijoittuvat pääasiassa ydinkeskustaan sekä Pöyrynkankaalle taajaman pohjoisosaan. Muutamat kerrostalot sijaitsevat ydinkeskustassa. Taajaman eteläpuolelle Haukonmäkeen on vuosien varrella muodostunut melko tiivistä omakotirakentamista asemakaavoittamattomalle alueelle.

Julkiset ja kaupalliset palvelut keskittyvät Hirvensalmentien varrelle suhteellisen suppealle alueelle keskustaan. Kunnanvirasto, tori sekä satama muodostavat toiminnallisen keskipisteen.

Pienimuotoinen teollisuus on keskittynyt taajaman pohjoisosaan Kangastien varrelle. Vilkon saha ja Kissakosken kohteet antavat oman teollisen leimansa yleiskaava-alueelle varsinaisen taajaman ulkopuolella.

Perinteisen taajaman ja Haapaniemen väliin jää ”Keskuspuisto” (urheilukenttä, ladut, virkistysreitit). Sataman lähistöltä löytyvät mm. uimaranta ja lentopallokenttä. Koulutien varrella koulun liikuntasalin lähistöllä sijaitsevat myös tenniskentät, jääkiekkokaukalo ja kuntosali.

Jyhkeä harmaakivikirkko, hautausmaa, kellotapuli ja vanha pappila tervaleppäkujan varrella taajaman eteläosassa antavat historiallista ja maisemallista arvokkuutta taajamakuvalle.

Kunnan taajamarakenteesta ja palveluista saa selkeän kuvan juuri valmistuneesta opaskartasta (kts. liite). Taajamarakenteen kehittymistä ja rakennettua ympäristöä on laajemmin tarkasteltu jo edellisen yleiskaavatyön yhteydessä noin kymmenen vuotta sitten (oheismateriaali).

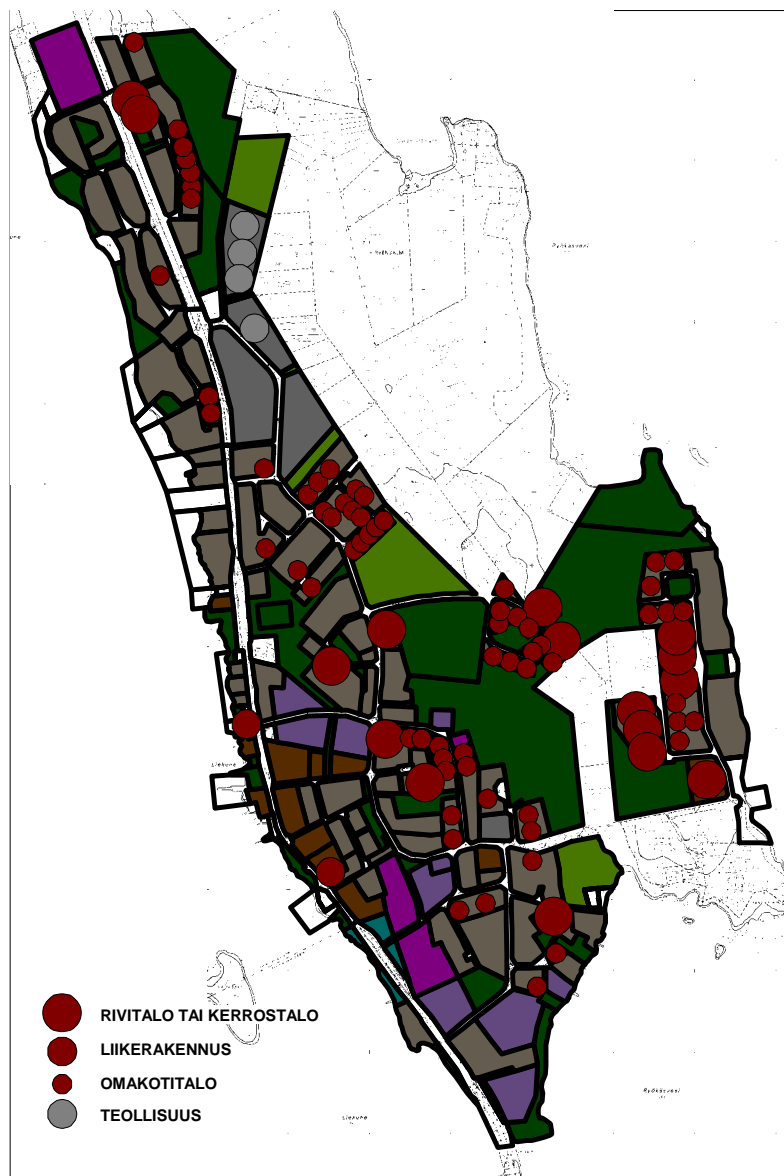
2.2 Asemakaavan tonttireservi

Lähes koko taajama on asemakaavoitettua aluetta, joskin osittain vanhentunutta ja kaipaa uudistamista. Asemakaavatilanne Hirvensalmella ei kuitenkaan ole yhtä huono kuin useissa vastaavan kokoisissa kunnissa. Vesistöt ovat rajanneet tehokkaasti taajaman ylimääräistä leviämistä, jolloin yhdyskuntataloudelliset kustannukset ovat pysyneet kurissa.

Asemakaavoituksessa on myös edetty suhteellisen maltillisesti niin, että laajoja täysin toteutumattomia alueita ei ole vuosien varrella jäänyt asemakaavaan. Asemakaavasta ei esimerkiksi löydy laajoja alueita, jotka olisi syytä kumota kokonaan.

Asemakaavan tyhjiä tontteja tarkastelemalla nousevat esiin suurimmat epäkohdat nykyisessä asemakaavassa. Takamaan tonttien vetovoimaisuus ei enää viime vuosina ole riittänyt ja näin ollen alueiden rakentaminen on jäänyt keskeneräisiksi (esimerkiksi Haapaniemi ja urheilukentän itäpuolinen ns. Kisalengin alue). Vielä 1990-luvun alussa Pöyrynkankaan alue taajaman pohjoisosassa rakentui kiitettävän tehokkaasti.

Vetovoimaisen ja sijainniltaan keskeisen Liekuneen rannan rakentaminen Sataman pohjoispuolella on käynnistynyt viime aikoina, kun alkuperäisiä tehokkuuksia laskettiin reilusti.

Tyhjät tontit asemakaavassa

Asemakaavan nykyinen tonttireservi jakautuu seuraavasti:

- n. 70 rakentamatonta omakotitonttia
- n. 15 rakentamatonta rivitalo- ja liikerakennustonttia
- n. 5 rakentamatonta teollisuustonttia

Kunnan omistuksessa on tällä hetkellä keskustaajamassa n. 40 omakotitonttia ja n. 10 rivitalotonttia. Näistä luvuista voidaan selkeästi johtaa tavoitteita asemakaavoitukselle tulevaisuudessa (kts. kohta 3.2).

2.3 Väestö ja työpaikat

Väestön kehitys

Hirvensalmen kunnan väkiluku on vähentynyt vuodesta 1990 lähtien n. 250 asukasta (2862 -> 2600). Väestön vähenemisen uskotaan hidastuvan jatkossa. Tilastokeskuksen väestöennuste:

v. 2020	2558
v. 2030	2516
v. 2040	2415

Parina viime vuotena väestön väheneminen on lakannut kokonaan, mikä on herättänyt toiveita säilyttää nykyinen väestö. Keskustaajaman väestö on hitaasti kasvanut viime vuosina (n. 1200 asukasta). Odotettavissa on, että väestö keskittyy jatkossakin Kirkonkylän taajaman palveluiden lähistölle väestön ikääntymisen yms. johdosta.

Elinkeinorakenne

Maa- ja metsätalous	23,3 %
Palvelut ja kauppa	47,7 %
Teollisuus ja rakentaminen	25,9 %
Muut	3,1 %

Kunnan ja taajama-alueen palveluiden lisäksi suurimpia työllistäjiä suunnittelualueella ovat Vilkonharjun saha (90 työntekijää), Kissakosken elintarvikeyritykset (15) ja Kallioniemen saha (13).

Koulut

Yleiskaavoitettavalla alueella on kolme koulua, joiden oppilasmäärät ovat seuraavat:

Kirkonkylän koulukeskus	n. 160
Malvaan koulu (Vilkonharju)	n. 30
Kissakosken koulu	n. 30

Kissakosken tehtaan vuoksi koulun oppilasmäärä oli aikoinaan kunnan suurin. Vuonna 1923 koulussa oli 150 oppilasta. Koulu on toiminut joko 2- tai 3-opettajaisena. Viime vuodet koulu on ollut 2-opettajainen ja oppilaita on ollut n. 30. (www.hirvensalmi.fi/koulut_kissakoski.htm)

2.4 Luonnonympäristö

Vesistöt

Suunnittelualueen tärkeimmät maisemaelementit muodostuvat vesistöistä. Suunnittelualueeseen kuuluu osia erillisistä Ryökäsveden ja Liekuneen järvaltaista (94,7 mpy =merenpinnan yläpuolella), jotka ovat osa Kymijoen vesistöaluetta. Ryökäsvesi yhtyy maisemallisesti keskeisessä solmukohtassa kapeiden Hirvensalmen ja Haukonsalmen kautta idästä Liekuneeseen, joka puolestaan laskee vetensä Kissakosken, Pienen ja Ison Metsälammen (89,8 mpy) kautta Vahvajärveen (88,5 mpy) ja edelleen Mäntyharjun reitin kautta Kymijokeen.

Hirvensalmi - Haukonsalmi

Ryökäsveden pohjoispään Urmaslahteen laskevat erillään Möhkösenlampi (98,7 mpy) ja Liinalampi (108,8 mpy) sekä ketjussa Hepolampi (106,4 mpy), Kaalilampi (105,4 mpy), Haukilampi (104,9 mpy) ja Särkilampi (99,4 mpy). Edellisten lisäksi Ryökäsveteen ja Liekuneeseen laskee Kirkonkylän ja Kissakosken alueella pieniä ojia ja puroja pelloilta, soilta ja metsistä.

Vilkonharjun alueella Hirvensalmelta Mikkeliin johtavan maantien pengerrajaa Ryökäsveden pohjoisimman lahden irrallenen muusta vesialueesta. Ukkosenlampi laskee vetensä Kirjalanlahteen Liukonniemen itäpuolella.

Kallioperä-maaperä

Vesien lisäksi suunnittelualueella maisemallisesti keskeisiä ovat harjujaksot sekä laajat, kalliiset moreenikumpareet (drumlinit). Kallioperä on niukkaravinteista graniittia.

Suunnittelualueella on kaksi merkittävää harjujaksoa. Pöyrynkangas, keskustaajaman alue ja Haukonmäen Liitiökangas ovat pohjois-eteläsuuntaista harjujaksoa. Vilkonharju kiertää puolestaan Kotkatveden länsirantaa. Näiden harjujen juurilla ovat monin paikoin alavia hiekkakenttiä, joiden maa-aines, hiekka ja siltti, ovat huuhtoutuneet harjujaksoista. Harjuilla näkyvät vieläkin selvästi aiempien järvivaiheiden rantatöyryt porrasmaisina terasseina pitkin harjujen länsirinteitä. Hiekka ja siltti muodostavat harjujen juurilla ohuen kerroksen moreenin päälle. Näille kerrostumisalueille ovat muodostuneet Hirvensalmen hiekkarannat, ja niiltä löytyvät myös hiekka- ja silttikerrosten päälle kehittyneet laajat kohosuot, esim. Vilkonsuo tai Urmaslahden länsirannan suot.

Kallio- ja maaperän suurten korkeuserojen vuoksi rannat ovat varsin jyrkkiä, jonka vuoksi vesikasvillisuus muodostaa useimmiten hyvin kapeita vyöhykkeitä rannoille. Suurempien järvien lahtien perukat ovat yleensä voimakkaammin sedimentoituneita ja matalia. Harjujaksojen suppakuoppiin tai kallioiden murtumalinjoihin muodostuneet lammet ovat dystrofisia ja soistuvat vähitellen umpeen. Joidenkin harjun suppiin ja kallioperän repeämiin syntyneiden ruskeavetisten lampien ja järvien veden laatu on kuitenkin lähteisyyden vuoksi hyvä.

Drumlinien hallitsemat alueet ovat kallioisia moreenikenttiä, joilla toinen puoli mäenrinteestä on yleensä jyrkkä ja mahdollisesti kallioinen ja toinen puolestaan loiva ja moreenin peittämä. Usein tällaisille alueille muodostuu paikoin hyvin kivisiä maastokohtia. Hirvensalmen alueella drumlineille ja harjuille on tyypillistä, että itä- ja kaakkoisrinteet ovat loivia ja kasvillisuudesta päätellen ravinteikkaita. Länsi- ja luoteisrinteet ovat puolestaan jyrkkiä, ohuen moreenikerroksen vuoksi niukkaravinteisia ja usein myös lohkareisia. Tämä ero johtune sekä mannerjään kulkusuunnassa kalliomäkien taakse kasaamasta maa-aineksesta (drumlinit) että jääkauden jälkeen tapahtuneesta aallokon aiheuttamasta huuhtoutumisesta, joka on ollut eri järvivaiheissa voimakkaampi mäkien länsipuolella. Aaltoeroosion ero eri rinteillä näkyy selvästi harjujen sivuilla. Länsisivuille on muodostunut voimakkaita rantavalleja, sen sijaan itäisivuilla muinaiset rantavallit ovat pieniä tai puuttuvat kokonaan.

Kasvillisuus ja kasvisto

Metsätyypeistä harvinaisimpia ovat **lehdot**, joista on vain rippeitä jäljellä keskustaajaman rantavyöhykkeessä sekä muutamina pieninä ja kivisinä saarekkeina viljelysten kulmauksissa. Kissakosken ympäristössä on ollut lehtoa, mutta ne on otettu aikanaan kaikki viljelykseen. Uudelleen lehtoistuminen on alkanut, kun viljelykset on hylätty, mutta kenttäkerroksessa on yhä paljon kulttuurilajeja. Merkittäviä tai laaja-alaisia lehtoja ei tutkitulla alueella esiintynyt.

Lehtomaisia kankaita esiintyi pääsääntöisesti harjujen ja drumlinien itä- ja kaakkoisrinteillä ja lakiosien itäisivuilla. Vaativin lajisto esiintyi rinteiden puolivälissä ja hieman puolivälin yläpuolella. Alemmas rinnettä mentäessä metsät muuttuivat vähitellen korviksi tai rämeiksi maaperästä riippuen.

Harjujen ja drumlinien länsi- ja pohjoisrinteet sekä moreenipeitteisten mäkien lakiosat, erityisesti lakien länsiosat, ovat tyypillistä **tuoretta kangasta**. Aivan mäkien ja harjujen länsirinteiden juurella, lähellä rantaviivaa oli toisinaan havaittavissa lehtomaisia piirteitä. Merkittävä poikkeus on Onttojenmäen länsisivu, joka on lehtomaista kangasta leirintäalueen kohdalta pohjoiseen päin. Tällä alueella lajistoon on vaikuttanut myös länsirinteen laidunnus ja peltoviljely.

Harjujen laet ovat **kuivaa kangasta**. Laajin yhtenäinen kuivan kankaan alue on Onttojenmäen-Pöyrynkankaan alueella. Myös Vilkonharjun pohjoispäässä on kuivan kankaan alueita. Varsinaisia jäkäläkankaita tutkitulla alueella ei todettu.

Harjujaksojen tyvelle on muodostunut laajoja hiekka- ja silttikenttiä, joille on muodostunut kohosoiita. Tämä suotyyppe on niukkaravinteinen. Kasvillisuustyypiltään nämä suot ovat **varpurämeitä**, joiden valtapuuna on mänty.

Kohosoiden laitteet ovat yleensä märempiä ja ravinteikkaampia kuusta kasvavia **korpia**. Drumlinialueilla notkelmat sekä järvien ja lampien reunusmetsät ovat myös korpia. Pinta-alaltaan korvet ovat pieniä ja maaperä on niissä toisinaan niin kivinen, että se vaikeuttaa kulkemista.

Sysmälnniemen länsipuolella on pienialainen **suursaraneva**, joka on muodostunut maatuneesta Ryökäsveden lahdesta. Lettoja ei tutkimusalueella todettu.

Vesikasvillisuus (ilmaversoiset, kelluslehtiset ja uposkasvit) on tutkimusalueella lajistoltaan niukkaa ja määrältään vähäistä – tyypillistä hieman ruskeavetisten, oligotrofisten järvien lajistoa. Osaksi rantavesien niukka kasvillisuus johtui myös rantojen jyrkkyydestä, mutta matalillakin rannoilla oli sekä lajistoltaan että biomassaltaan vähäinen vesikasvillisuus tai se puuttui kokonaan.

Eräissä pienissä lahdissa, joissa maatalous oli lisännyt sedimentaatiota ja ravinnekuormitusta, oli lajistossa lievästi eutrofisia piirteitä ja vesikasvien biomassaa keskivertoa suurempi. Tällaisilla paikoilla esiintyi myös vesikasvien vyöhykkeellisyttä, vesikasvibiotooppeja. Paikallisia eroja lajikirjoon toi viljelysten läheisyyden

lisäksi tutkittavan vesialueen lähteisyys. Kokonaisuudessaan ihmistoiminnan vaikutus näkyi vesikasvilajistossa vähän.

Kasvi-inventoinnin yksityiskohtaiset tulokset johtopäätöksineen ovat ympäristöinventoinnin osassa 2. OSAYLEISKAAVA-ALUEIDEN BIOTOOPIT JA KASVILAJISTO (Jouko Sipari, 2004).

Eläimistö

Ympäristöselvitys keskittyi kasvilajistoon. Maastotyöt suoritettiin alueella 03.07. - 17.07.2004 välisenä aikana. Systemaattista ja kattavaa linnusto- tai nisäkässelvitystä ei yleiskaava-alueilta tehty. Lähes kaikki kasvi-inventoinnin aikana tavatut lintu- ja nisäkäslajit olivat yleisiä ja tutkituille biotoopeille tyypillisiä lajeja (uhanalaisuusluokituksessa ns. LC-lajeja). Aikaisemmissa inventoinneissa ei myöskään ole löydetty alueelta uhanalaisia lajeja.

Lintulajeja, joiden kannat ovat pienentyneet niin paljon, että ne ovat joutuneet silmälläpidettävien lajien listalle (NT-lajit), todettiin tutkimusalueilla neljä kulttuurisidonnaista lajia. NT-luokan lajit eivät kuulu uhanalaisten lajien ryhmään, mutta kaikki taulukossa nimetyt lajit ovat rauhoitettuja. Alueella todetut NT-lajit ovat:

suomalainen nimi	tieteellinen nimi
Kivitasku	Oenanthe oenanthe
Kottarainen	Sturnus vulgaris
Pensastasku	Saxicola rubetra
Varpunen	Passer domesticus

Vaarantuneet lajit (VU-lajit) kuuluvat uhanalaisiin lajeihin. Suurin syy tutkimusalueilta löydettyjen lajien uhanalaisuuteen on kantojen nopea pieneneminen, vaikka lajit eivät vielä ole Suomessa erityisen harvinaisia. Lajin uhanalaisuus ei itsessään tuo oikeusvaikutuksia. Kaikki kolme tutkimusalueella todettua uhanalaista lajia ovat kuitenkin rauhoitettuja. VU-luokkaan kuuluvat lajit:

suomalainen nimi	tieteellinen nimi	elinympäristö
Naurulokki	Larus ridibundus	ruoikkoiset järvien lahdet
Selkälokki	Larus fuscus	järvien luodot ja pikkusaaret
Tiltalti	Phylloscopus collybita	ikäntyneet kuusikot

Luontodirektiivin II- ja IV-liitteiden lintulajeja ei tutkimusalueella todettu. **Luonnonsuojeluasetuksessa mainituista lajeista alueella todettiin kuikka (Gavia arctica).**

Ihmisen toiminnan vaikutus ympäristöön

Luonto alueella on kauttaaltaan eri ihmistoimintojen muokkaamaa.

Vilkon saha, Mikeliin johtava maantie ja Vilkonharjun soranottoalue

LAINSÄÄDÄNNÖLLISTÄ TAUSTAA YMPÄRISTÖTIEDON KÄSITTELYÄ VARTEN

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL)

Maankäyttö- ja rakennuslain yleinen tavoite on ”järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä **edistetään** ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä (1§ 1 mom.). Alueiden suunnittelun tavoitteena on lisäksi **edistää** ”luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä”.

Luonnonsuojelulaki (LsL)

Rauhoitetut luonnontyypit:

Vuoden 1997 alussa voimaan astuneessa luonnonsuojelulain (20.12.1996/1096) 29 §:ssä luetellaan 9 luonnontyyppiä, joita ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteiden säilyminen kyseisillä alueilla vaarantuu:

- luontaisesti syntyneet, merkittävilä osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt
- pähkinäpensaslehdot
- tervaleppäkorvet
- luonnontilaiset hiekkarannat
- merenrantaniityt
- puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit
- katajakedot
- lehdesniityt
- avointa maisemaa hallitsevat suuret yksittäiset puut tai puuryhmät

Suunnittelualueella ei ole em. luonnontyyppiä.

Uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat lajit:

Uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista säädetään luonnonsuojelulain 46 § ja 47 § ja -asetuksen 21 § ja 22:ssä. Erityistä suojelua vaativat lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Uhanalaiset:

Alueella tavataan uhanalaisista linnuista kuikka ja selkälökki.

Erityisesti suojeltavista lajeista ei alueelta ole havaintoja.

Luontodirektiivin lajit

EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) tarkoitettujen eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden selvästi luonnossa havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 49 § ja -asetuksen liite 5)

Alueella on havaittu saukko. Lepakkolajeista ei ole tarkempia tietoja, mutta niitä asustanee alueella.

Lintudirektiivin lajit

EU:n Neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (79/409/ETY) eli lintudirektiivi säätää, että ”tämän direktiivin liitteessä 1. mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella” (4. artikla).

Lintudirektiivin lajeista alueella pesivät havaintojen perusteella ainakin kuikka ja palokärki.

Natura 2000-ohjelma

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkityksellisesti heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen luonnonarvoja, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on, jollei hankkeeseen ole sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/94) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia vaikutuksia (**LsL 65§**).

Alueella ei ole Natura 2000-verkostoon kuuluvia alueita.

Valtakunnalliset suojeluohjelmat

Maassamme on laadittu suojeluohjelmat soille, lintuvesille, lehdoille, harjuille, rannoille ja vanhoille metsille. Valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella ei saa suorittaa sellaista toimenpidettä, joka vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen (**LsL 9§**).

Alueella ei ole valtakunnallisten suojeluohjelmien alueita.

Vesilain nojalla rauhoitetut ympäristötyypit

Vesilain 15 a §:n mukaan ”toimenpide, joka vaarantaa enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan tai kluuvijärven taikka muualla kuin Lapin läänissä enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven säilymisen luonnontilaisena, on kielletty...”.

Lisäksi ojaa, noroa ja sellaista vesiuomaa, jossa ei jatkuvasti virtaa vettä eikä runsasvetisimpänäkään aikana ole riittävästi vettä veneellä kulkua tai uiton toimittamista varten ja jota kalakaan ei voi sanottavassa määrin kulkea, ei saa muuttaa niin, että uoman säilyminen luonnontilaisena vaarantuu. Sama on voimassa luonnontilaisesta lähteestä (Vesilaki 2 §, 17 §, 17 a §).

Suunnittelualueella on edellä tarkoitettuja kohteita muutamia (mm. Vilkonharjun suppalammet).

Metsälain erityisbiotoopit

Metsälain (12.12.1996/1093) 10 §:ssä todetaan, että ”Metsiä tulee hoitaa ja käyttää siten, että yleiset edellytykset metsien biologiselle monimuotoisuudelle ominaisten elinympäristöjen säilymiselle turvataan.” Sen jälkeen luetellaan 7 metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää elinympäristöä:

- lähteiden, purojen ja pysyvän veden juoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt
 - ruoho- ja heinäkorvet, saniaiskorvet sekä lehtokorvet ja Lapin läänin eteläpuolella olevat letot
 - rehevät lehtolaikut
 - pienet kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla
 - rotkot ja kurut
 - jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät
 - karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivikot, louhikot, vähäpuustoiset suot ja rantaluhdat
- Elinympäristöjen tunnusmerkkejä on tarkemmin luonnehdittu metsäasetuksen 7 §:ssä.

Suunnittelualueella on muutamia pieniä puroja sekä mm. suppalampia Vilkonharjulla.

Maa-aineslain nojalla rauhoitetut harjut

Maa-aineslakia sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen poiskuljetettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi (MaL 1 §). Maa-aineslaissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu mm. kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista taikka huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa (MaL 3 §).

Suunnittelualueella tällainen kohde on Vilkonharjun alue (seutukaavakohde 08.802).

YMPÄRISTÖARVOILTAAN MERKITTÄVÄT ALUEET JA KOHTEET

Suosituksissa käytetyt merkinnät (kts. myös kartta, Perusselvitykset)

SL = Luonnonsuojelulain nojalla suojeltu alue

/s = Alue tulee säilyttää luonnontilaisena

av = Arvokas vesistöalue

apv = Arvokas pienvesistö

ge = Arvokas harjualue

ma = Maisemallisesti merkittävä alue

1. Tervaleppäkuja ja Humpurinmäen kulttuurimaisema

Tervaleppäkuja on Kirkonkylän symboli ja tärkein maisemallinen kiintopiste. Tervaleppää kasvava rantalehto niemen eteläkärjessä on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Tervaleppäkuja liittyy olennaisesti alueen moniin rakennushistoriallisiin kohteisiin (kts. kohta 2.5). Rauhoitettu rantalehto on ollut pitkään ihmistoiminnan vaikutuksen alaisena, joka näkyy lehdon lajistossa. Alkuperäislajiston lisäksi lehdoissa kasvaa runsaasti niityille ja pihapiireille tyypillisiä lajeja. Humpurinmäellä tai rauhoitetulla tervaleppäkujan alueella ei todettu uhanalaisia lajeja.

Suositus: hoitotoimia, merkintä: kuja SL, Humpurinmäki ma

Peruste: luonnonsuojeluL, seutukaavan SL

Humpurinmäki

2. Vilkonharju

Arvokas vesimaisemaan rajoittuva harjumuodostuma. Rannat ovat täynnä kesämökkejä. Myös Vilkon saha ja laajaa maa-ainesten ottoa sijaitsee lähialueella.

Suositus: ei maa-ainestenottoa, rakentaminen maltillista, merkintä ge

Peruste: maa-ainesL 3§, seutukaavan ah

3. Kivisenlahti

Kivisenlahden itärannan korkea mäki ja lahden perukka muodostavat yhdessä Pienen Metsälammen länsirannalla olevan kapean salmen kanssa maisemallisesti merkittävän kokonaisuuden, jonka vuoksi nämä alueet tulisi jättää rakentamatta. Kasvilajistossa ei todettu sellaisia lajeja, jotka rajoittavat maankäytön suunnittelua. Uhanalaisen kuikan (*Gavia arctica*) elinpiiri on turvattava.

Suositus: ei rakentamista

Peruste: maisema, ympäristöinventointi 2004

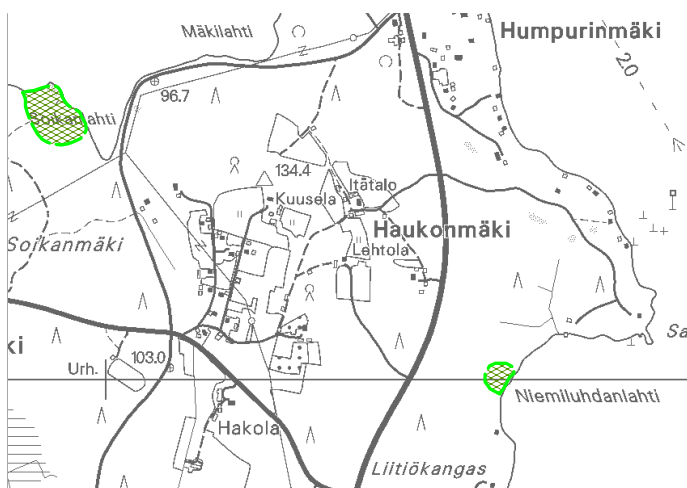
Kivisenlahti ja idän puoleinen mäki

4. Soikanlahden ja Niemiluhdanlahden mahdolliset liito-oravakohteet

Alueet on inventoitu Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toimesta maaliskuussa 2003. Molempien alueiden luokitus on alin mahdollinen eli 3 (ei havaintoja liito-oravasta / liito-oravalle sovelias ympäristö).

Suositus: ei rakentamista, metsänhoidon rajoitukset, merkintä /s

Peruste: liito-oravainventointi

5. Sysmälnniemi

Sysmälnniemen kärki on kapea ja luotojen ja saarien ympäröimä. Alue on maisemallisesti merkittävä ja luodoilla pesii useita pareja kalalokkeja (*Larus canus*) sekä kalatiirjoja (*Sterna hirundo*). Niemen länsipuolella on karu saraneva, joka korostaa Sysmälnniemen maisemallista merkitystä.

Suositus: ei rakentamista, merkintä ma

Peruste: maisema, ympäristöinventointi 2004, Haapaniemen asemakaavan luontoselvitys 1993

Sysmälnniemi

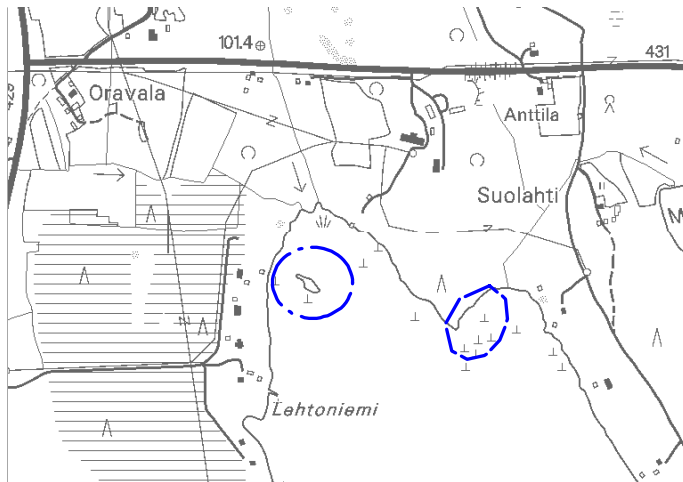
6. Urmaslahden pohjoisosa

Urmaslahden pohjoisosassa on järviruo'osta ja järvikortteesta muodostuva tiheä vesikasvillisuus, jossa pesii 30-40 paria naurulokkeja. Inventointiaikana osalla pareja oli jo lentopaikaset. Urmaslahden pohjoispäässä oleva pieni saari kuuluu olennaisena osan pesimäalueeseen. Myös joutsenen pesinnästä on havaintoja. Alue tulisi jättää rakentamatta pesimäyhdyskunnan lisääntymismahdollisuuksien turvaamiseksi vastaisuudessakin.

Mökösenmäen luoteispuolella oleva kivinen, matala lahti on kalalokin (*Larus canus*), rantasipin (*Actitis hypoleucos*) ja sinisorsan (*Anas platyrhynchos*) suosimaa pesimäaluetta. Lahden länsiosa olisi syytä jättää luonnontilaan.

Suositus: ei rakentamista, merkintä av

Peruste: vesilintujen pesimäalue, ympäristöinventointi 2004

7. Onttojenmäen eteläosa

Pöyryn aluetta hallitsee laaja Onttojenmäki, joka on laaja drumliini. Onttojenmäen luoteisrinne on jyrkkä ja maaperältään kivistä moreenia. Lakialue on moreenin peitossa ja kaakkoisrinne muodostuu sedimenttisaineksestä. Kaakkoisrinne laskee loivasti ja leviää lopulta hiekkaiseksi Pöyrynkankaaksi. Pöyrynkangas ja Onttojenmäki ovat maisemallisesti omaleimaisia alueita.

Kivimäen länsipuolella on kaunis kumpuileva harjumuodostuma, joka on paljon käytetty ulkoilureitti Onttojenmäelle päin. Kumpareikosta länteen maantien toisella puolella, on vapaa ranta. Alue muodostaa maisemallisen kokonaisuuden, joka palvelisi erinomaisesti myös vapaa-ajan alueena. Alue tulisi tämän vuoksi jättää rakentamatta. Onttojenmäen eteläpäässä on vanhoja soranottoalueita, jotka voisi hyödyntää asuntorakentamiseen. Uhanalaista lajistoa alueella ei kasva.

Suositus: rakentamista mm. vanhoille soranottoalueille (maisemointi), virkistyskäyttö

Peruste: maisema ja virkistys, ympäristöinventointi 2004

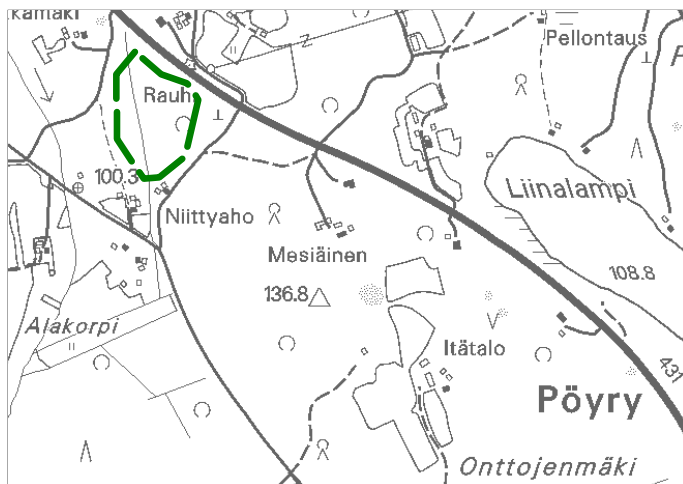
Onttojenmäen eteläosa

8. Onttojenmäen luoteispuoli

Puronnotko Onttojenmäen luoteispuolella on lehtokorpea, pääpuulajina tervaleppä. Lehtokorvessa virtaavan puron ympäristö on aiemmin ollut niittynä tai peltona. Alueella kasvaa tyypillisen lehtolajiston lisäksi myös varsin vaativia lajeja. Tien pohjoispuolella on luonnonmuistomerkkinä rauhoitettu puumainen kataja.

Suositus: ei rakentamista, merkintä /s

Peruste: ympäristöinventointi 2004

9. Palomäki

Palomäen alue lukuisine lampineen (Liinalampi, Haukilampi, Kaalilampi ja Särkilampi) on suurien korkeuserojen aluetta, jossa kalliokumpareiden länsirinteet ovat pääasiassa tuoreita kankaita ja itä- ja etelärinteet lehtomaisia kankaita. Palomäen etelärinteeltä avautuu huikeita näkymiä etelään aina Ryökäsvedelle asti (kuva).

Haukilammen pohjoispään korpinotkelma tulee jättää luonnontilaan, koska alueella on todettu vaarantuneen tältäin pesimäreiviiri (VU-laji).

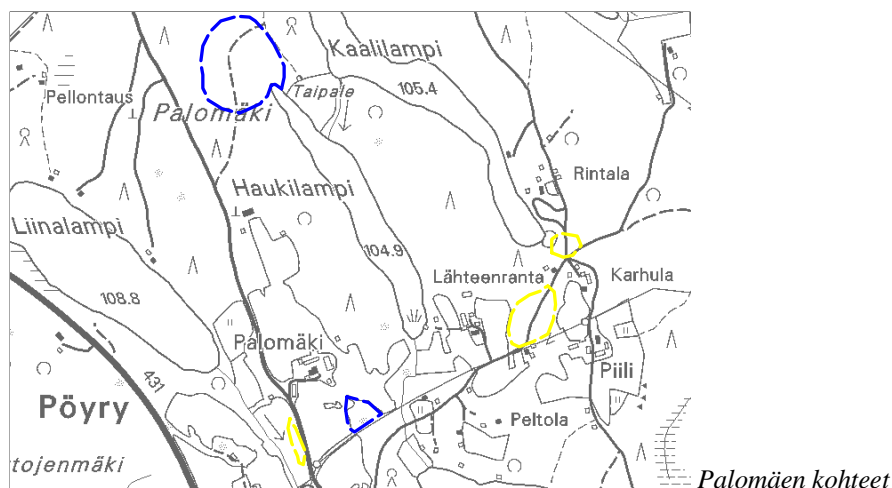
Suositus: ei rakentamista Haukilammen pohjoispäähän, merkintä /s

Peruste: ympäristöinventointi 2004

Särkilammen luoteispuolella, kylätien varressa oleva pieni rinnelehto olisi syytä säästää rakentamiselta, jotta Hirvensalmella vähälukuisen mustakonnanmarjan esiintymä säilyisi. Alueella on myös kolme muuta pienialaista kohdetta, joiden rakentamista tulisi välttää (keto, vanha niitty, lehto).

Suositus: rakentamisen ohjaamista

Peruste: ympäristöinventointi 2004

10. Vilkonharjun suppalammet

Vilkonharjun pohjoispää Herrainniemen kohdalta pohjoiseen on harjujakson parhaita osaa. Kumpareet nousevat paikoin jyrkkäisivuisina ja korkeina painuen taas alas suppalammiksi. Alueella ei todettu sellaisia kasvilajeja, jotka rajoittaisivat maankäyttöä. Alue on kuitenkin maisemallisesti merkittävä. Erityisesti suppalampien ympäristö tulisi rauhoittaa rakentamiselta.

Suositus: ei rakentamista tai maa-ainestenottoa, merkintä ge / apv

Peruste: maa-ainesL 3§, seutukaavan ah, ympäristöinventointi 2004

Suppalammet

11. Herraniemen kärki

Herraniemen kärki on kuikan reviiriä ja ilmeinen pesimäpaikka. Alue tulisi jättää rakentamatta. Kuikka (*Gavia arctica*) on luonnonsuojeluasetuksen uhanalaisten lajien listalla. Pitkä rakentamaton rantaviiva on eheä ja ilmeisesti yhteiskäytössä. Rantaa ei tulisi sulkea yleisestä käytöstä rakentamisella. Erityisesti rannan koillisosa tulisi säilyttää yleisessä käytössä, koska maantieltä tulee pistotie rantaan helpottaen rantaan pääsyä. Yhtenäinen hiekkaranta on myös maisemallisesti merkittävä tekijä alueella.

Suositus: ei rakentamista, yhteiskäyttö, merkintä ge / av

Peruste: ympäristöinventointi 2004

Herraniemi

12. Kotkatveden pohjoisosa

Pellon itäpuolella sijaitseva kalliokumpare suurine siirtolohkareineen on sekä maisemallisesti että lajistonsa puolesta paikallisesti merkittävä. Kirjalaan johtavan tien rannan puolella lähellä rakennuksia oleva kuiva lehto on lajistoltaan monipuolinen ja vaatelias. Kotkatveden pohjoisimmassa päässä on kivinen ja luotoinen lahti, jossa on kuikan reviiri ja todennäköinen pesimäpaikka (kts. erillinen kartta).

Pohjoiseen johtavan maantien varrella alueen maankäyttöä suunniteltaessa on varmistettava, ettei alueen rakentaminen tai tuleva käyttö pääse pilaamaan pohjavettä.

Suositus: ei rakentamista kalliokumpareelle tai kuivan lehdon alueelle, merkintä av
Peruste: ympäristöinventointi 2004

13. Kirjalanlahti

Maisemallisesti merkittävä kalliainen niemi sekä pieni saari Mikkelin tien varressa, louhikkoa ja mäntyjä.

Suositus: ei rakentamista

Peruste: maisema

Kirjalanlahti

Kirjalanlahden itäpuolella sijaitsevan Pohjois-Kirjalan tilan talouskeskuksen ympäristössä kasvaa monipuolinen kulttuurilajisto, jonka soisi säilyvän. Lisäksi Pohjois-Kirjalan tila ja peltoaukeat ovat maisemallinen kiintopiste, jolla on paikallista merkitystä. Alue on myös rakennushistoriallisesti arvokas (kts. kohta 2.5 /8,9).

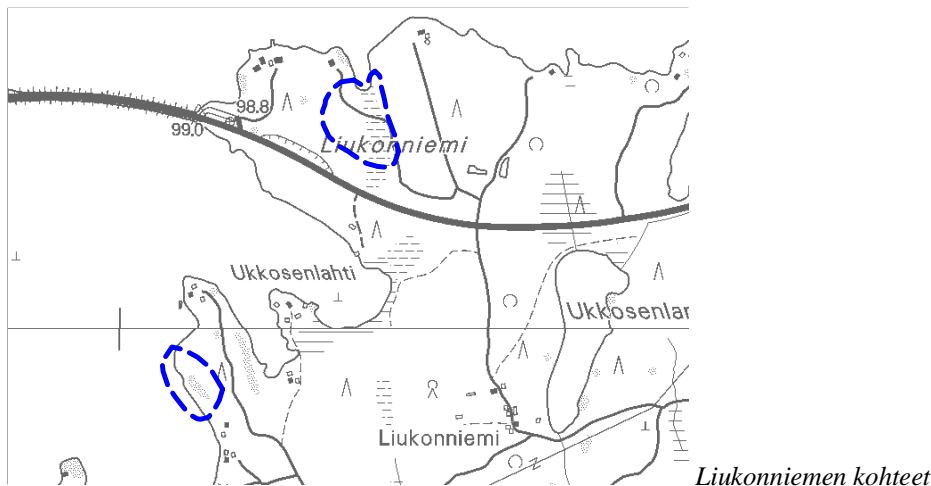
14. Liukonniemen kohteet

Liukonniemessä valtatie pohjoispuolisella alueella ei kasva uhanalaisia lajeja eikä kasvilajisto aseta rajoituksia maankäytön suunnittelulle. Alueen keskellä oleva korpinotkelma on kuitenkin poikkeuksellisen rehevää aluetta, jossa kasvaa useita varsin vaativia lajeja.

Ukkosenlahden länsipuolella olevan niemen länsisivun rantakallio päällä kasvavine mäntyineen on maisemallisesti merkittävä, jonka vuoksi kallioranta tulee jättää rakentamisesta vapaaksi. Lisäksi Ukkosenlahden pohjoisrantaa ei tule rakentaa aivan länsipäästä, jossa valtatie pengeri alkaa kulkea järven yli, maisemallisten syiden vuoksi.

Suositus: ei rakentamista

Peruste: ympäristöinventointi 2004

15. Sahan ympäristö

Vilkonharjun eteläpää on tuoretta kangasta, jossa on paikoin kuivan kankaan piirteitä. Sahalta etelään päin harjujakso vajoaa alaspäin. Lähempänä rantaa metsätyppi muuttuu reheväksi lehtomaiseksi kankaaksi, jonka vaativimpia lajeja olivat mm. lehdokki (*Platanthera bifolia*) ja sudenmarja (*Paris quadrifolia*). Sorakuoppien maisemoinnissa olisi tarkemmin katsottava, minkälaista maa-ainesta entisen soraharjun pohjalle ajetaan. Ravinteikkaan maan loppusijoituspaikka ei tulisi olla pohjavesivarannon päällä.

Suositus: teollisen ympäristön sovittaminen luonnonympäristöön, soranottoalueen maisemointi.

Sahan ympäristö

2.5 Rakennushistoria ja muinaismuistot

Yleiskaava-alueen rakennushistoriallisesti arvokkaat kohteet (kts. myös kartta, Perusselvitykset):

1. Hirvensalmen kirkko ja kellotapuli

Arkkitehti Josef Stenbäckin suunnittelema tornillinen ristikirkko rakennettiin 1914-16 kokonaan kivistä palaneen, v. 1875 valmistuneen puukirkon tilalle. Seinien alaosat tehtiin paikkakunnan graniitista. Kirkon sisätilat uusittiin 1951-52 arkkitehti Kauno Kallion suunnitelmien mukaan. Kirkkotarha, samoin kuin viereiset kaksi hautausmaata, on kiviaitojen reunustama. Toisella hautausmaalla oleva kolmijakoinen kellotapuli on kuulunut v. 1768 valmistuneeseen kirkkoon. Nykyisen hahmonsapuli sai 1783. Sen jälkeen sitä on kunnostettu monta kertaa, viimeksi 2005. Tapulissa on kreivi Niilo Brahen lahjoittama kello vuodelta 1694. Kirkkotarhassa säilytetään myös yhtä kirkkovenettä. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 1 (1984)

2. Niemen pappila

Vanha, 1822 palanut Hiltuniemen pappila oli rakennettu uudelleen 1870 ja paloi taas 1928. Uusi rapattu kivipappila valmistui 1929 rakennusmestari John Malmbergin suunnitelmien mukaan ja oli valmistuttuaan maankuulu uudenaikaisuutensa vuoksi: talossa oli keskuslämmitys ja kaikki mukavuudet. Pihapiiriä reunustavat pappilan palossa säilyneet rakennukset: vuoraamaton hirsinen aittarakennus, kiviharkoista rakennettu navetta ja pieni hirsisauna. Päärakennuksen eteläpuoleisella rinteellä on pappilan puutarha omenapuineen ja koristeistutuksineen. Pappilan rannassa säilytetään Merrasmäen Hovin kirkkovenettä. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 2 (1984)

3. Viljamakasiini

Nykyisin ruumishuoneena toimiva kivistä muurattu viljamakasiini on vuodelta 1842. Se on oleellinen osa kirkonmäen historiallista kyläkuva. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 3 (1984)

4. Hirvensalmen seuratalo

Saumarimavuorattu, yksikerroksinen hirsistä rakennettu seurojentalo, joka on alun perin rakennettu suojeluskunnantaloksi 1933. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 4 (1984)

5. Kirkonkylän entinen kansakoulu

Kaksikerroksinen, pystyvuorattu hirsinen tyyppikoulu 1920-luvulta. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 5 (1984)

6. Tuulimylly ja aitta

Lautavuorattu varvasmylly kirkonkylän keskustassa olevalla museoalueella. Siihen kuuluu myös 1700-luvulta peräisin oleva aitta. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 6 (1984)

7. Lääkärintalo (Hiekkaniemi)

Kirkonkylän tervaleppäkujan varrella oleva asuinrakennus 1900-luvun alkupuolelta. Yksityiskäytössä. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 7 (1984)

8. Pohjoiskirjala

Talonpoikainen rakennusryhmä, johon kuuluu mm. vuorattu, satulakattoinen ja lyhytnurkkainen päärakennus vuodelta 1914, suuri kiviharkoista tehty navetta vuodelta 1921 ja viiden aitan hirsirakennus. Tupaa on sanottu Savon suurimmaksi. Yksityiskäytössä. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 9 (1984)

9. Kirjala

Samalla peltoaukealla Pohjoiskirjalan kanssa sijaitsee Kirjala, joka on ollut sukutila 1600-luvulta lähtien. Rakennukset, vuorattu hirsinen päärakennus vuosisadan alkupuolelta, aittarivi ja navetta, muodostavat pihapuiden kanssa yhtenäisen ryhmän. Yksityiskäytössä. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 10 (1984)

10. Kanervalta

Entinen Kissakosken tehtaan johtajan kartanomainen asunto, johon kuuluu osittain kaksikerroksinen, kahdella poikkipäädellä varustettu päärakennus, osittain kaksikerroksinen tupa- ja liiterirakennus sekä sauna. Vuosisadan alkupuolella rakennetut rakennukset ovat säilyneet niin sisä- kuin ulkoasultaan alkuperäisinä. Puistomaisen puutarhan ympäröimälle rakennusryhmälle johtaa maantieltä koivukuja. Yksityiskäytössä. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 17 (1984)

11. Kissakosken kanava ja tehtaas asuuntoalueineen

Puulaveden pinnan laskemiseksi rakennettiin kanava Liekuneesta Pieneen Metsälampeen 1831-42. Seuraavana vuonna sitä levennettiin ja 1853-54 syvennettiin, minkä jälkeen Puulaveden pinta laski nykyiselle tasolle. Kanava laskee Mehtälampeen, jota S. Topelius on kuvannut teoksessa ”Vanha kaunis Suomi”. 1909 alettiin kanavan rannalle rakentaa paperitehdasta, jonka tiiliset, osittain valkeaksi rapatut teollisuusrakennukset ovat vielä jäljellä.

Tehtaan omisti helsinkiläisten liikemiesten 1907 perustama Oy Kissakoski Ab ja paperin tuotanto alkoi 1910. Tehtaan kukoistuskauti oli ensimmäisen maailmansodan aika. Parhaimmillaan tehtaan palveluksessa oli yli 200 henkeä. Päälajeina tuotannossa olivat paksut albumi-, paino-, tapetti-, pakkaus- ja värilliset paperit. 1920 hirsirakenteinen paperitehdas paloi. Palossa säästynyt hiomo jatkoi toimintaansa ja paperitehdas päätettiin rakentaa uudestaan. Tehdas myytiin 1922 Kymi Oy:lle, joka siirtyi pelkäästään hiokkeen valmistukseen eikä paperitehdasta rakennettu uudestaan. 1932 tehdas ryhtyi tuottamaan sähköä mm. Mikkelin kaupungille uudesta sähkölaitoksesta (ins, Alfr. A. Palmberg). Hiomon toiminta päättyi 1939. Sähkön tuotantoa varten on laitteistoja parannettu mm. 1942 ja 1970-luvulla, jolloin kanavan länsipään ruuhi uusittiin kokonaan.

Tehtaan lähellä on kaksi huvilaa ja kaksi työväen asuintaloa 1910-luvulta, kanavan rannalla Kissakosken koulu (1916) sekä työväen asuntoalue, jotka yhdessä kanavan kanssa muodostavat maisemallisesti omaleimaisen kokonaisuuden. Tehdasrakennukset ja koko alue ovat merkittäviä alueen teollisuushistorian kannalta. Asuinrakennukset yksityiskäytössä. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 18 (1984)

Kissakoski

12. Entinen Pöyryn koulu

Valkeaksi rapattu tiilistä rakennettu tyyppikoulu 1920-luvun lopulta. Yksityiskäytössä. - Etelä-Savon rakennusperintö, kohde 26 (1984)

13. Aaltola

Aaltolan pihapiiri sijaitsee Hirvensalmen kylätien ja Liekuneen välisellä rantakaistaleella. 1910-luvulla kelloseppä Tuomas Pippuri rakensi perheelleen asuinrakennuksen, johon liitettiin myöhemmin kellosepän työ- ja liiketilat. Hirvensalmen kyläraitille ennen tyyppillinen pihapiiri asuin/ liikerakennuksineen. Rakennukset ovat säilyneet alkuperäisessä asussa ulko- ja sisätiloiltaan. Päärakennuksessa on säilynyt paljon tyylihuonekaluja 1900-luvun alusta (kertaustyyli). Kohde edustaa rantojen historiallista rakennuskantaa. - Maakuntaliiton rekisteri (2004)

14. Pöyryn entinen vanhainkoti

Tilalla on vuonna 1928 valmistunut kolmikerroksinen kivinen päärakennus. Lisäksi tontilla on vanha navettarakennus sekä aitta ja talouskellari. – Kirkonkylän osayleiskaavan perusselvitykset (1993)

15. Rapasaaren vanha rakennuskanta

Maisemallisesti hyvin keskeisellä paikalla sijaitsevat vanhat rakennukset. – Kirkonkylän osayleiskaavan perusselvitykset (1993)

Rapasaari

16. ent. valokuvaamo

Hautausmaan kiviaidan vieressä sijaitseva entinen pappilan torppa. (1920 – 1950 luku).

Seutukaavassa on osoitettu seuraavat rakennussuojelukohteet:

Kirkonkylä – Kissakosken alue

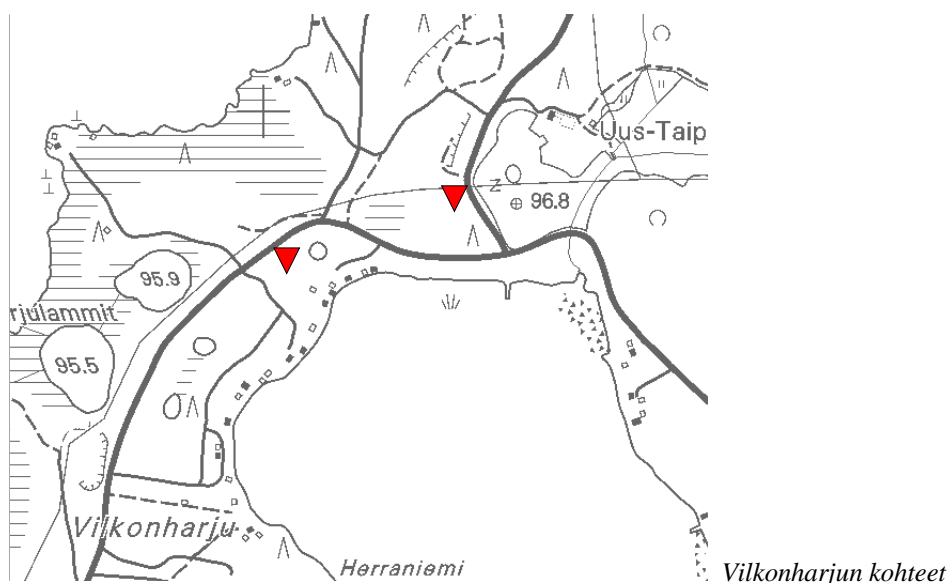
- Kissakosken kyläalue, jolla ympäristön peruspiirteet säilytetään (At/s 08.107)
- Kissakosken kanava ja tehtaot (SU4 08.60)
- Hirvensalmen kirkko ja kellotapuli, rakennussuojelukohteet (SR 08.601)
- Niemen pappila, rakennussuojelukohteet (SR 08.602)
- Entinen viljamakasiini, rakennussuojelukohteet (SR 08.603)
- Hirvensalmen seuratalo, museo ja entinen koulu, rakennussuojelukohteet (SR 08.605)
- Kanervalan rakennussuojelukohteet (SR 08.617)

Vilkonharju - Liukonniemen alue

- Pohjois-Kirjalan rakennussuojelukohde (SR 08.610)

Yleiskaava-alueen esihistoriallisesti arvokkaat kohteet:

- SM/ 1, Leirintäalueen muinaismuistokohde, pyyntikuopat (seutukaavakohde SM 08.502)
- SM/ 2, 3 Vilkonharjun pyyntikuopat, 2 aluetta (Hirvensalmen muinaisjäännösinventointi 1990)
- SM/ 4 Uus-Taipaleen pyyntikuopat

Hirvensalmen osalta ongelmana on, ettei siellä ole tehty kuin yksi pieni inventointi 1990-luvun alussa. Kaavoitettavilla alueilla on epäilemättä enemmänkin muinaisjäännöksiä, mutta niitä ei ole vielä löydetty (Etelä-Savon maakuntamuseon ilmoitus 11.10.2004). Inventointia pyritään täydentämään kaavoitustyön aikana.

2.6 Yhdyskuntatekniikka

Liikenneverkko

Tieverkon rungon muodostavat seuraavat seutukaavastakin löytyvät tieosuudet:

- Otava-Hirvensalmi-Leivonmäki maantie 431 (st 08.215)
- Uutela-Hirvensalmi maantie 429 (st 08.216)
- Vahvamäen paikallistie (yt 08.237)
- Hämeenmäen paikallistie (yt 08.241)
- Vilkonharjun paikallistie (yt 08.232)
- Malvaniemen paikallistie (yt 08.233)

Katso seutukaavakartta sivulla 3. Edellä mainituista teistä kaksi ensimmäistä luokitellaan seudullisiksi ja loput paikallisiksi yhdyteiksi. Merkittäviä muutoksia tieverkon rakenteeseen ei ole tiedossa.

Asemakaavan mukaisista katualueista suurin osa on rakennettu (runsaat 10 kilometriä). Merkittävimmät rakentamattomat kadut sijaitsevat urheilukentän länsipuolella (ns. Kisalengin alue). Asemakaavan ja yleisten teiden ulkopuolella kaavoitettavaa aluetta palvelevat tilojen yksityistiet.

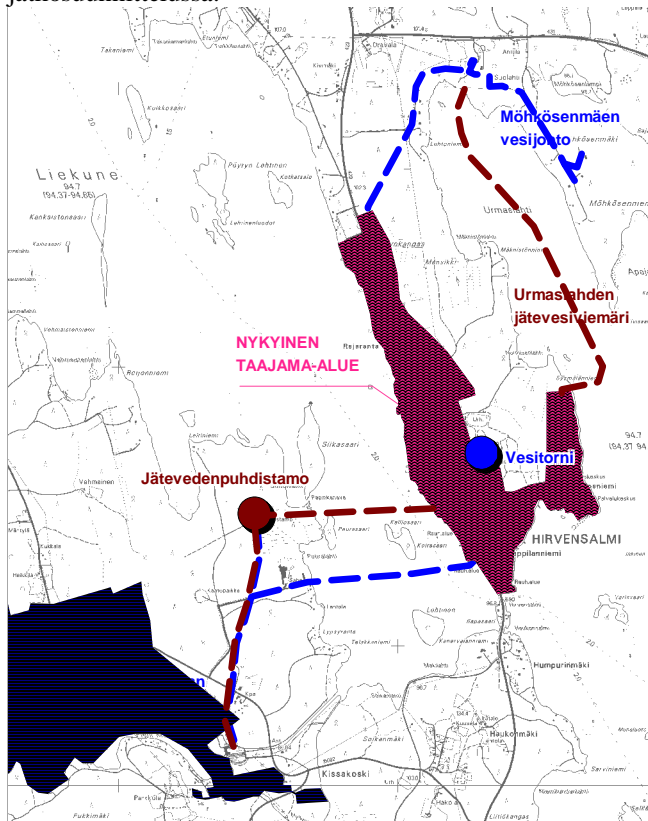
Vesiliikenteen toiminnallinen keskipiste on Kirkonkylän satamassa, jonka kautta kulkevat mm. seutukaavassakin huomioidut:

-
- Savonselän melontarengas (mr 08.25)
 - Karttuonselkä-Liekune-Ryökäsvesi laivaväylä (lv 08.260)

Vesihuolto

Kunnan vesi- ja viemärilaitos on yhtiötetty ja sitä hoitaa Hirvensalmen Vesi Oy. Kunnan pohjavedenottamo sijaitsee Ryökäsveden rannalla Rehniönniemessä n. 4 kilometriä taajaman itäpuolella. Vedenottamolta vesi pumpataan taajaman keskellä Ukkomäellä olevaan vesitorniin ja sieltä taajaman vesijohtoverkoston.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuonna 2000 yksityiskohtaiset vesihuoltosuunnitelmat lähes koko suunnittelualueelle. Suurelta osin kyseiset suunnitelmat ovat kustannussyistä toteutumatta. Tavoitteena onkin jatkossa edetä vesiosuuskunnittain. Ripatin vesiosuuskunnan toiminta-alue ulottuu Kissakoskelle ja näin ollen suunnittelualueelle saakka. Kunnan vesihuoltosuunnitelmaa uudistetaan parhaillaan ja se huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Kunnallisen viemäriverkoston nykytilanne selviää myös edellä olevasta kartasta. Jätevesien puhdistamo sijaitsee lähellä Liekuneen rantaa noin kilometrin päässä taajamasta länteen. Puhdistamon lähistöllä sijaitsee kunnan entinen kaatopaikka, joka suljettiin muutamia vuosia sitten. Jätehuollossa on siirrytty seudulliseen yhteistyöhön (Metsä-Sairilan jäteasema).

Haja-asutusalueen vesihuoltoratkaisut ovat erittäin tärkeä osa tavoiteasettelua ja varsinaista kaavoitustyötä. Toimiva vesihuolto antaa perusteet uusien asuinalueiden osoittamiselle (kts. kohta 3.2 /A).

Yhdyskuntatalous

Yhdyskuntataloudellisen tarkastelun tarkoituksena on antaa suunnittelulle perustietoa sekä kustannustietoa niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat alueen lopullisiin toteuttamiskustannuksiin. Paikallisten rakentamisolosuhteiden lisäksi alueen yhdyskuntataloudelliset kustannukset muodostuvat pääasiassa liittymisestä tieverkostoon sekä vesihuollosta.

Yhdyskuntataloudellisia selvityksiä tehtiin laajasti jo edellisen yleiskaavatyön yhteydessä noin kymmenen vuotta sitten. Tarkastelussa olivat mm. seuraavat rakennettavuus- ja taloudellisuusselvitykset: maaperä, kaltevuussuhteet, vesisuhteet, tiestön rakentaminen, vedenhankinta ja jätevesien käsittely. Näiden selvitysten yhteenvedona laadittiin yhteenvetokartat, joissa yleiskaava-alue jaettiin edullisuusvyöhykkeisiin yhdyskuntatalouden kannalta. Kyseiset selvitykset ovat edelleen hyvin käyttökelpoisia (kaavoituksen oheismateriaali).

3. TAVOITTEET

3.1 Keskeiset yleiset tavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tarkoituksena on yhdyskuntarakenteen ja maankäytön ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Keskeisenä tavoitteena on määritellä maankäytön strategia suunnittelualueella 10 – 15 vuodeksi ja ohjata tulevaa asemakaavoitusta keskustaajamassa.

Keskustaajamassa yleiskaavalla pyritään yhdyskuntarakenteen tiivistymiseen mahdollisten asemakaavamuutosten avulla ja uusien taajamarakenteeseen kiinteästi liittyvien asuinalueiden hyödyntämiseen sekä palvelurakenteen monipuolistumiseen. Yhdyskuntarakenteen tiivistämisen kannalta on erittäin tärkeää, että rakentamattomat tontit saadaan toteutumaan. Tämä edellyttää aktiivista toimintaa niin kunnan kuin myös yksityisten maanomistajien taholta.

Perustavoitteita ovat:

- Asemakaavan nykyisen vapaan kapasiteetin rakentumisen edistäminen
- Uusien nykyistä taajamarakennetta hyödyntävien vetovoimaisten ja yhdyskuntataloudellisesti edullisten asuinalueiden osoittaminen
- Palvelujen saatavuuden tukeminen
- Rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen
- Liikenneverkon kehittäminen
- Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyden turvaaminen

3.2 Asumisen tavoitteet

Keskustaajaman vapaan tonttireservin kapasiteetti riittää hyvin nykyisellä tai nykyistä suuremmallakin kysynnällä koko suunnitteluajanjaksolle (kts. kohta 2.2 Tonttireservi). **Näin ollen uusien taajamarakentamisen alueiden osoittamiseen tulee suhtautua kriittisesti. Nykyistä asemakaava-alueita ei ole pakko laajentaa.**

Kymmenen vuotta sitten edellisen yleiskaavatyön yhteydessä laskettiin taajaman ulkopuolisille alueille teoreettinen rakennusoikeus tilojen pinta-alojen perusteella. Lukumääräisiä rakennusoikeuksia ei kuitenkaan osoitettu lopullisessa kaavaratkaisussa. Useiden kymmenien rakennuspaikkojen osoittaminen haja-asutusalueelle reserviksi on monessakin mielessä harhaan johtavaa. Rakentamiseen liittyy sen ohjaamista vaikeuttavia epävarmuustekijöitä kuten esimerkiksi rakentamisen määrä, sijainti ja aikataulu. Suurimmaksi yksittäiseksi epävarmuustekijäksi osoittautui yksityisten maanomistajien haluttomuus asuinrakentamisen osoittamiseen /tontinmyyntiin.

Seuraavilla sivuilla on esitetty ympäristöselvitysten ja yhdyskuntataloudellisten vertailujen perusteella alueita, joille yleiskaavan avulla **suositaan** asuinrakentamista. Kyseiset alueet sijoittuvat luonteeltaan taajamarakentamisen ja rakennusjärjestyksen avulla tapahtuvan tavanomaisen hajarakentamisen välille. Toisin sanoen kyseisille alueille rakentaminen vaatii nykyisin lähes aina poikkeamisluvan. Yleiskaavan avulla etsitään keinoja, joilla rakennuslupamenettely näillä alueilla hoidetaan sujuvammin. Suositusalueiden ulkopuolella rakentamista voidaan jatkossakin ohjata normaalisti rakennusjärjestyksen avulla.

Esitetyt alueet ovat nykyisen taajamarakenteen ulkopuolella, mikä on yhdyskuntarakenteen leviämisen takia kielteistä kehitystä. **Liekune ja Ryökäsvesi ovat kuitenkin erittäin voimakkaita vetovoimatekijöitä, kun uusia houkuttelevia rakennuspaikkoja etsitään suunnittelualueelta.** Pienten maaseutukuntien on pystyttävä Etelä-Savon alueella tarjoamaan laadukkaita rakennuspaikkoja, jotta nykyiset asukkaat pystytään pitämään ja uusiakin houkuttelemaan. Viimeaikaiset kokemukset esimerkiksi Haapaniemen alueelta tukevat ajatusta, että uusille rakennuspaikoille on ainakin muodostettava helppo kulkuyhteys rantoihin.

Suosittelavat aluevaraukset on esitetty väljästi tavoiteasetteluvaiheessa. Alueiden rakentamiseen liittyvät lukuisat epävarmuustekijät eivät myöskään välttämättä suosi perinteistä kaavoitusmenetelmää, jossa osoitetaan asumiseen tarkasti rajattuja korttelialueita rakennusoikeuksin. Kaavan esitystapaan ja kaavamerkintöihin on pyritty hakemaan uutta näkökulmaa, joka parhaiten soveltuisi kyseisille alueille.

A. UUDET ASUMISEEN SUOSITELTAVAT ALUEET TAAJAMAN ULKOPUOLELLA:

1. PÖYRYNKANGAS

Alue rajautuu nykyiseen rakennettuun asuinalueeseen ja on kytkettävissä pienin kustannuksin nykyiseen kunnallistekniikan verkkoon. Alue viettää loivasti lounaaseen Liekuneen rantaa kohti. Ranta on jo melko tiiviisti rakennettu. Vapaana olevat rannat olisi ehkä syytä pääosin jättää yhteiseen käyttöön ja rakentamista keskittää mieluummin leirintäalueelle johtavan tien lähistölle.

Loma-asutuksen muuttamista ympärivuotiseksi tuetaan. Kyseisellä alueella kynnys asemakaavan laatimiseen on jo hyvin lähellä.

LUOKITUS

Maisemalliset tekijät:

Alue on kumpuilevaa harjumaastoa ja kasvillisuudeltaan pääosin havupuuvaltaista metsää, jolla ei ole arvokkaita maisemakohteita. Soranottoalueet Onttojenmäen juurelta voidaan maisemoida asuinrakentamisen avulla.

Kulttuurihistorialliset tekijät:

Alueelta on tiedossa yksi pienialainen esihistoriallinen kohde (pyyntikuopat / seutukaavakohte SM 08.502).

Luonto- ja ympäristötekijät:

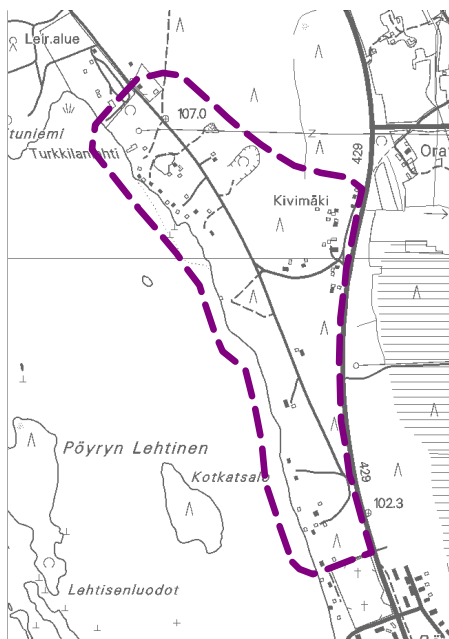
Alue on kasvupaikkatyyppiltään melko yksipuolinen, harvinaisia tai poikkeavia luonnonolosuhteita ei esiinny. Luonnontilaltaan alue on normaalia maa- ja metsätalouskäytössä olevaa aluetta

Rakennettavuus / rakentaminen

Alue soveltuu hyvin rakentamiseen ja alueella on valmis tiestö.

Maanomistus

Alue on yksityisten maanomistajien omistuksessa. Maanomistajien esittämät alustavat tavoitteet tukevat asuinrakentamisen osoittamista alueelle. Taajaman levittäytymisen kannalta keskeiselle alueelle vanhan hautausmaan pohjoispuolelle käynnisteltiin asemakaavan laatimista jo vuonna 1994.

2. HAUKONMÄKI

Alue sijoittuu nykyisen taajaman eteläpuolelle ja on kytkettävissä kohtuullisin kustannuksin nykyiseen kunnallistekniikan verkkoon. Samalla melko tiiviisti rakennettu Humpurinmäki saataisiin kunnallistekniikan piiriin.

Alue viettää loivasti kaakkoon Ryökäsveden rantaa kohti Niemiluhdanlahdella, joka on avainasemassa alueen vetovoimaisuuden kannalta. Vapaana olevat rannat olisi ehkä syytä jättää yhteiseen käyttöön ja rakentamista keskittää mieluummin tien lähistölle rannan taustalle.

Lähiympäristön loma-asutuksen muuttamista ympärivuotiseksi tuetaan. Humpurinmäen ja Haukonmäen alueella kynnyksensä asemakaavan laatimiseen on jo lähellä.

LUOKITUS

Maisemalliset tekijät:

Alue on kumpuilevaa harjumaastoa ja kasvillisuudeltaan pääosin havupuuvaltaista metsää, jolla ei ole arvokkaita maisemakohteita.

Luonto- ja ympäristötekijät:

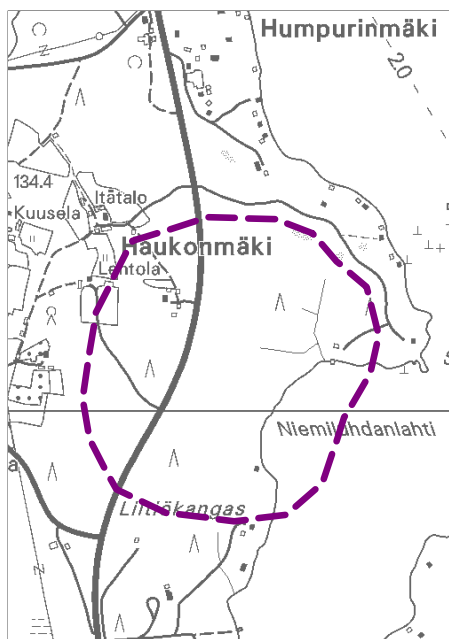
Rannassa on pienialainen liito-oravainventoinnissa huomioitu alue (kts. sivu 16). Muilta osin alue on kasvupaikkatyypiltään melko yksipuolinen, harvinaisia tai poikkeavia luonnonolosuhteita ei esiinny. Luonnontilaltaan alue on normaalia maa- ja metsätalouskäytössä olevaa aluetta.

Rakennettavuus / rakentaminen

Alue soveltuu hyvin rakentamiseen.

Maanomistus

Alue on yksityisten maanomistajien omistuksessa. Maanomistajien esittämät alustavat tavoitteet tukevat yhteisrantaan asuinrakentamisen osoittamista alueelle. Niemiluhdanlahdelle voidaan osoittaa omarantaistakin rakentamista.

3. MÖHKÖSENMÄKI JA MÄKNISTÖNNIEMI

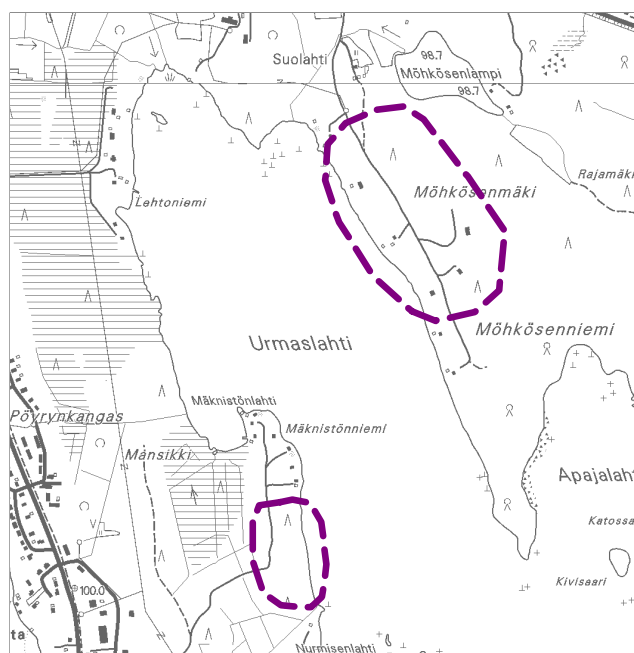
Möhkösenmäen alue sijoittuu kauas nykyisestä taajamarakenteesta. Alueen täydennysrakentamista puoltaa alueelle vedetty kunnallinen vesijohto. Alue viettää loivasti kaakkoon Ryökäsveden rantaa kohti Urmaslahdella, joka on avainasemassa alueen vetovoimaisuuden kannalta. Vapaan rannan vähäisyydestä johtuen vetovoimaisia rakennuspaikkoja on enää muutamia jäljellä. Maiseman tai ympäristön kannalta arvokkaita kohteita ei ole. Alue on suurelta osin nuorta mäntytaimikkoa.

Entisen vanhainkodin (nyk. Satulinna) aluetta kehitetään matkailun ehdoilla (seutukaavakohde / Urmaslahden matkailualue, RM 08.01). Alueelle on johdettu viemärointi Haapaniemestä.

Mäknistönniemen juuressa on muutamia hyödynnettäviä rakennuspaikkoja. Alue on kytkettävissä kohtuullisin kustannuksin nykyiseen kunnallistekniikan verkkoon. Samalla melko tiiviisti rakennettu niemen kärki saataisiin kunnallistekniikan piiriin. Nykyisen asemakaava-alueen ja rannan välinen alue on rakennettavuudeltaan monin paikoin heikko. Varsinaista taajamarakennetta ei tule levittää nykyisestä.

Alue viettää loivasti itään Ryökäsveden rantaa kohti Urmaslahdella, joka on avainasemassa tämänkin alueen vetovoimaisuuden kannalta. Vapaina olevat rannat olisi ehkä syytä jättää yhteiseen käyttöön ja rakentamista keskittää yksityisten lähistölle. Lähiympäristöjen loma-asutuksen muuttamista ympärivuotiseksi tuetaan.

Alue on yksityisten maanomistajien omistuksessa. Maanomistajien esittämät alustavat tavoitteet tukevat asuinrakentamisen osoittamista alueelle.

Möhkösenmäki ja Mäknistönniemi

4. VILKONHARJUN ALUE

Vilkonharjun alue on ongelmallinen uuden asuinrakentamisen osoittamisen kannalta. Suunnittelualue on lähes kokonaan rantavyöhykettä ja todellista rantaviivaa alueella on hieman alle kymmenen kilometriä. Nykyinen rakennuskanta on noin 50-60 omarantaista rakennuspaikkaa, joten alueen teoreettinen hajarakennusoikeus on jo selkeästi käytetty. Toisaalta hyvät liikenneyhteydet Mikkelisiin ja sahan läheisyys työllistäjänä lisäävät alueen vetovoimaisuutta. Maanomistajien esittämät alustavat tavoitteet tukevat yhteisrantaan asuinrakentamisen osoittamista paikallisten varrelle.

Malvaan koulun lähistöltä tien varrelta löytyy yksittäisiä rakennuspaikkoja, joiden vetovoiman voidaan uskoa riittävän nykyisellä kysynnällä. Vapaan rannan vähäisyydestä johtuen yhteys rantaan ei ole helppo muodostaa. Asuinrakentamisen suosimisen perusteluina voidaan mainita esimerkiksi pienen kyläkoulun elinvoimaisuuden lisääminen. Lähiympäristön loma-asutuksen muuttamista ympärivuotiseksi tuetaan.

5. KISSAKOSKEN ALUE

Kissakoskella on arvokas historia, pienyritystoimintaa, toimiva kyläkoulu sekä kunnallistekniikka suhteellisen helposti toteutettavissa koko alueelle.

Edellä mainituista seikoista huolimatta alue on ongelmallinen asuinrakentamisen osoittamisen kannalta. Riittääkö alueen vetovoima kuitenkin nykyisellä kysynnällä ?

Rantaviivaa alueella on kyllä runsaasti, mutta parhaat osat on jo rakennettu (Lypsyrinta ja Telakkaniemi Liekuneella sekä entinen työläiskortteli Pienellä Metsälammella). Vapaana olevat rannat eivät juurikaan kestä lisärakentamista ympäristöarvojen takia. Kanava-alueen rantojen omarrantainen rakentaminen ei myöskään tule kyseeseen.

Todennäköisesti alueelle kohdistuvat satunnaiset rakennustarpeet voidaan melko pitkälle toteuttaa suoraan rakennusjärjestyksen kautta normaalilla rakennuslupamenettelyllä. Vanhalle tehdasalueelle kohdistuvat yritysten investoinnit ovat tietysti tervetulleita, kunhan rakennushistoriallisia arvoja kunnioitetaan. Lähiympäristön loma-asutuksen muuttamista ympärivuotiseksi tuetaan.

Kunta on käynnistänyt talvella 2005 neuvottelut alueen suurimman maanomistajan (UPM-Kymmene) kanssa. Neuvottelut kytketään tiiviisti yleiskaavoitustyön yhteyteen. Alustavassa tarkastelussa Soikanmäen länsiosaa ja kanavan pohjoispuolisia lähialueita on harkittu asuinrakentamiselle. Virkistyskäyttö ja alueen kulttuurihistorialliset arvot korostuvat suunnittelussa. Tehdasalueen lähiympäristöön voisi jättää varauksen nykyistä rakennetta tukevalle pienteollisuudelle.

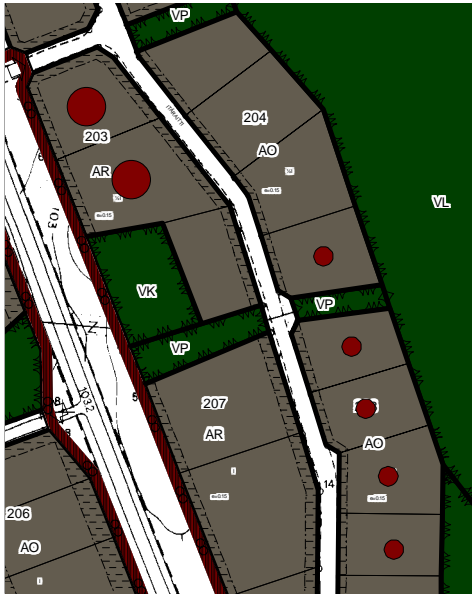
Alueiden vetovoimaisuuden turvaamiseksi pääsy vesistöihin on turvattava. Asuinrakentamisen sijoittamisesta kanavan lähistölle on alustavasti neuvoteltu maanomistajan (Suur-Savon sähkö) kanssa. Estettä asuinrakentamisen osoittamiseen maanomistajan puolelta ei ole, kunhan kanavan rannat säilyvät yhteiskäytössä.

Ympäristökeskuksen sekä maakuntaliiton edustajien kanssa käydyssä viranomaisneuvottelussa (13.4.2005) asiasta keskusteltiin alustavasti. Asuinrakentamisen sijoittamista alueelle ei tyrmätty, mutta alueen kulttuurihistoria asettaa suunnittelulle erityisiä vaatimuksia. Uudisrakentamisen ja vanhan miljöön yhteen sovittamiseen tulee kiinnittää erityistä huomioita.

B. SUOSITUKSIA ASEMAKAAVA-ALUEEN MUUTOSALUEIKSI

Itäraitin rakentamattomat tontit

Pöyrynkankaalla on kunnan omistuksessa toteutumattomia rivitalotontteja (korttelialue 203). Nykyisellä kysynnällä alueen toteuttaminen kestää liian kauan. Rivitalotonttien osoittamista omakotiasumiseen (AR -> AO) kannattaa harkita. Itäraitin rakentamattomien AO-tonttien osalta tonttien houkuttelevuutta tulisi nostaa joko kaavamutoksella (käyttötarkoituksen muutos ?) tai maaperää muokkaamalla. Suon laidassa olevat tontit eivät ole rakennettavuuden kannalta kovin houkuttelevia.

Itäraitin alue

Junnankujan länsipuoli

Urheilukentän pohjoispuolella on runsaasti yksityisten maanomistajien sekä kunnan omistuksessa toteutumattomia AO-tontteja. Maanomistajien kanssa yhteistyössä etsitään ratkaisuja, joilla yhdyskuntarakenteen kannalta keskeinen alue saadaan toteutettua (tonttikoon kasvattaminen tms.)

Haapaniemi

Haapaniemen alueella näkyy selkeästi viimeaikainen tontinmyynnin ongelma. Ranta on rakentunut lähes välittömästi, mutta taustalla on jo runsaasti toteutumattomia tontteja (ympyräsymbolit). Täälläkin on kunnalla täysin toteutumattomia rivitaloille varattuja korttelialueita. Nykyisellä kysynnällä alueen toteuttaminen kestää liian kauan. Rivitalotonttien osoittamista omakotiasumiseen (AR -> AO) kannattaa harkita.

Palvelukeskuksen viereen kaavoitettiin aikanaan kerrostalokortteli (AK) vanhusten palveluasuntoja varten. Tämänkin alueen tehokkuuden laskua kannattaa harkita.

Asemakaavan laajentaminen Haapaniemeen helpottaisi mahdollisen lisärakentamisen lupamenettelyä jatkossa. Samalla tulisi käsitellä palvelukeskuksen länsipuolella olevien yksityisten maanomistajien tilat kaavan laajennuksella. Pientä täydennysrakentamista voidaan esittää kyseiselle alueelle.

Palvelukeskus ja terveyskeskus

Ukkomäki

Täälläkin kunnallistekniikan tehokkaamman käytön takia olisi tietysti suotavaa, että pääosin yksityisten maanomistajien omistuksessa olevat tyhjät tontit rakennettaisiin. Maankäyttö- ja rakennuslaissa mainitut pakkokeinot ovat kyseisellä alueella kuitenkin arveluttavia. Maanomistajia voisi lähestyä esimerkiksi kirjeitse. Jatkoneuvotteluissa voidaan esim. todeta kaavan nykytilanne ja tiedustella halukkuutta alueen vapaaehtoiseen tiivistämiseen. Kaavamutokset tehtäisiin tarvittaessa.

Urheilukentän länsipuoli

Ns. Kisalenkin alue on täysin toteutumaton osa asemakaavasta. Kaavan kumoamiseen ei tarvetta tässä vaiheessa ole, vaan se jätetään edelleen reserviin. Kunnallistekniikkaa ei alueella ole, joten esimerkiksi Haapaniemen omakotitontit on syytä rakentaa ennen alueen käyttöön ottoa. Alueen rakentaminen tehostaisi ns. Keskuspuiston virkistyskäyttöä ja yhdistäisi parempien kevyen liikenteen yhteyksien kautta Haapaniemen aluetta vanhaan taajamarakenteeseen.

3.3 Ympäristölliset tavoitteet

Rakennushistoria sekä luonnonympäristö ovat keskustaajaman kehittämiseksi tärkeitä lähtökohtia. Erityisen tärkeän rakennus- ja kulttuurihistoriallisen sekä maisemallisen kohteen muodostavat Tervaleppäkuja - Hirvensalmen kirkko - Pappila - Seuratalo ja Museo ympäristöineen. Keskustaajamaan liittyvät kulttuurimaisema-alueet (Humpurinmäki) tulee yleiskaavalla pyrkiä säilyttämään. Kissakosken suunnittelussa tulee erityisesti korostaa historiallisia arvoja.

Uudisrakentamisella tulee pyrkiä keskustaajamalle jo tyypilliseen suhteellisen väljään rakenteeseen ja virkistysalueiden saavutettavuuteen. Alueiden valinnassa tulee erityisesti huomioida viihtyisän ympäristön, turvallisen asuinalueen muodostuminen ja alueen vetovoimaisuus, jotta alueiden toteutuminen olisi mahdollisimman turvattu.

Keskustaajaman sijainti vesistöjen äärellä asettaa omat ympäristölliset lähtökohtansa erityisesti ranta-alueiden kehittämiseksi. Sataman kehittäminen tulee jatkossakin olla hyvin esillä.

3.3.1 Suojelualueet ja -kohteet

LUONNONSUOJELU

Luonnonsuojelualueet (SL)

Yleiskaava-alueella sijaitsevat seuraavat kohteet tulee osoittaa luonnonsuojelualueena:

- Tervaleppäkuja

Arvokkaana harjualueena (ge) tulee yleiskaavassa osoittaa:

- Vilkonharju

Luonnonarvoiltaan merkittävänä alueina (/s), jolla ympäristö tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena tulee yleiskaavassa osoittaa seuraavat alueet:

- Onttojenmäen luoteispuoli
- Haukilammen pohjoispää
- Vilkonharjun suppalammet (merkintä / ”apv”)
- liito-oravakohteet ja rusokääpäkohde (merkintä / ”luo”)

RAKENNUSSUOJELU

Seuraavat kulttuuri / rakennushistoriallisesti arvokkaat suojelukohteet tulee yleiskaavassa osoittaa rakennuslainsäädännön tai rakennussuojelulain nojalla suojeltaviksi (SR) :

- Hirvensalmen kirkko ja kellotapuli
- Niemen pappila
- Entinen viljamakasiini
- Hirvensalmen seuratalo, museo ja entinen koulu
- Kanervalta
- Kissakosken tehdasalue, vanhat huvilat ja asunnot sekä kanava
- Pohjois-Kirjala

Seuraavat kulttuuri / rakennushistoriallisesti merkittävät rakennukset tai rakennusryhmät tulee yleiskaavassa osoittaa rakennuslainsäädännön tai rakennussuojelulain nojalla suojeltaviksi (sr) :

- Lääkärintalo
- Kirjala
- Entinen Pöyryn koulu
- Entinen Pöyryn vanhainkoti
- Aaltola
- Kissakosken 4 rakennusta kanavan eteläpuolella
- Entinen valokuvaamo hautausmaan aidan vieressä

Kulttuurimaisema-alueet (km)

- Humpurinmäki – Rapasaari – Pappila – Kirkon alue
- Palomäen eteläosa - Urmaslahti
- Kissakosken kyläalue

MUINAISMUISTOT (SM)

Yleiskaava-alueella sijaitsee neljä esihistoriallista kohdetta, jotka tulee osoittaa muinaismuistolain nojalla suojeltaviksi kohteiksi:

- Leirintäalueen pyyntikuopat
- Vilkonharjun pyyntikuopat (3 aluetta)

POHJAVESIALUEET (pv)

Yleiskaava-alueella on yksi pohjavesiesiintymä (Vilkonharju), joka tulisi yleiskaavassa osoittaa suojelualueena (2,94 ha). Merkittävyydeltään Vilkonharju on III-luokkaa.

3.4 Virkistys

Taajama-alueella on alueen väestön määrään suhteutettuna riittävä, hyvin toimiva virkistysalue- ja reittiverkosto (ns. Keskuspuiston alue ytimenä). Kuntaan on vasta valmistunut retkeilyreittisuunnitelma, jota hyödynnetään yleiskaavatyössä. Painopiste uusien reittien osalta on mm. Satulinnan alueella.

Vesistöjen ja Sataman merkitystä ei voi korostaa liikaa Hirvensalmen tapauksessa (venereitit, melonta, uimarannat, venevalkamat).

3.5 Liikenteelliset tavoitteet

Pääliikenneverkon osalta ei ole tiedossa suuria muutoksia. Uusien asuinalueiden osalla pyritään hyödyntämään olemassa olevaa tieverkostoa mahdollisimman pitkälle. Talven 2005 aikana valmistuvan liikenneturvallisuussuunnitelman päivityksen tiedot otetaan huomioon kaavoitustyössä. Erityistä huomiota osoitetaan kevyen liikenteen turvallisuuden parantamiseen Hirvensalmentien ympäristössä.

3.6 Yhdyskuntatekniikka

Kirkonkylän asemakaava-alueella on kattava vesijohto- viemäri- ja sähköverkosto. Yleiskaavan keskeisen tavoitteen, yhdyskuntarakenteen eheyttämisen johdosta tulee nykyistä kunnallistekniikkaa hyödyntää mahdollisimman pitkälle ja uusien alueiden valinta tulee tehdä siten, ettei uusia pitkiä runkolinjoja tarvita.

Jätevedenpuhdistamon toiminta ja lietteen käsittely on varmistettava niin, ettei ravinnekuormitusta puhdistamolta Liekuneeseen tule. Suljetun kaatopaikan valumavesien seuranta ja mahdollinen valumien ehkäisy tulisi hoitaa kuntoon – erityisesti, jos kaatopaikalle on ajettu ongelmajätettä tai ongelmajätteen riski on olemassa. Kaatopaikan valumavesillä on suora pääsy länsipuolen korpeen, josta edelleen Liekuneeseen.

Saha ja puhdistamo

4. YLEISKAAVAN KUVAUS

4.1 YLEISKAAVAN RAKENNE

Yleiskaavassa uudet asuinalueet sijoittuvat pääosin nykyisen aluerakenteen sisälle, asumisviihtyvyydeltään ja luonnonoloiltaan vetovoimaisille alueille. Liekuneen ja Ryökäsveden vesistönäkymiä ja taajaman virkistys-alueverkostoa on pyritty hyödyntämään mahdollisimman pitkälle.

4.2 ALUEVARAUKSET

4.21 Asuminen

Uusien asuinrakentamisalueiden valinnassa on pääperiaatteena ollut taajamarakenteen tiivistäminen, tonttitarjonnan mahdollisimman korkea laatu ja palvelujen hyvä saavutettavuus sekä myös kunnallistekniikan nykyisen verkoston mahdollisimman tehokas hyödyntäminen.

Vesistöjen ranta-alueita on hyödynnetty osin omarantaisina rakennuspaikkoina sekä virkistysalueena. Asumiseen varattuja uusia erillispientalojen alueita (AO-1) ovat:

Pöyrynkangas ja Haukilampi (4,5 ha)

Alue muodostuu viidestä korttelista ja kahdeksasta uudesta rakennuspaikasta. Alueet sijoittuvat Leirintäalueelle menevän tien kummallekin puolelle jatkaen nykyistä taajamarakennetta. Haukilammen yksi rakennuspaikka liittyy olemassa olevaan tilan talouskeskukseen.

Haukonmäki (4,2 ha)

Alue muodostuu neljästä korttelista ja kahdeksasta uudesta rakennuspaikasta. Alueet sijoittuvat Sarviniemen, Niemiluhdanlahden ja Koivurannan alueelle jatkaen Haukonmäen nykyistä aluerakennetta.

Möhkösenmäen alue (1,3 ha)

Alue muodostuu yhdestä korttelista ja kahdesta uudesta rakennuspaikasta. Alue on lounaaseen viettävää Ryökäsveden Urmaslahteen laskeutuvaa rinnettä. Alue täydentää Möhkösenmäen nykyistä rakennuskantaa.

Mäknistönniemen alue (2,9 ha)

Alue muodostuu yhdestä korttelista ja viidestä uudesta rakennuspaikasta. Alue on itään viettävää Ryökäsveden Urmaslahdelle laskeutuvaa rinnettä. Alue sijoittuu Mäknistönniemeen johtavan tien varrelle ja täydentää alueen nykyistä rakennuskantaa.

Vilkonharjun alue (4,7 ha)

Alue muodostuu viidestä korttelista ja kymmenestä uudesta rakennuspaikasta. Alue on pääosin lounaaseen viettävää Ryökäsveden Kirjalanlahdelle laskeutuvaa rinnettä. Alueet sijoittuvat pääosin koulun lähistölle Vilkonharjuntien varrelle ja täydentävät alueen nykyistä rakennuskantaa. Sahan eteläpuolelle vanhalle soranottoalueelle on sijoitettu kaksi rakennuspaikkaa etelään johtavan tien varteen.

Edellä mainitut yleiskaavassa osoitetut uudet erillispientalojen asuinalueet (AO-1) mahdollistavat yhteensä 33 asuinrakennuspaikan muodostamisen suunnittelualueelle (rakennuspaikan vähimmäiskoko on 5000 m²).

Tältä osin kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen välillä on selkeä muutos. Kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella Kissakoskelle ja Möhkösenmäen pohjoisosalle osoitetut erillispientalojen alueet (AO-1) on korvattu asemakaavalla suunniteltavilla pientalovaltaisilla asuinalueilla (A-1). Katso seuraava kohta.

Asemakaavalla suunniteltavia pientalovaltaisia asuinalueita (A-1) ovat:

Haapaniemen ranta (2,9 ha)

Alue sijoittuu nykyisen taajamarakenteen sisälle ja Palvelukeskuksen välittömään läheisyyteen. Alueella sijaitsee ennestään kolme rakennuspaikkaa.

Pövrnkankaan ranta (7,0 ha)

Alue sijoittuu välittömästi nykyisen taajamarakenteen pohjoispuolelle Mikkelin tien ja rannan väliin. Alueen reunoilla sijaitsee useita loma- ja asuinrakennuksia.

Hakatien puisto (1,2 ha)

Hakatien ”jatkeena” oleva puistoalue on tarpeettoman laaja käyttöönsä nähden ja sen osittaista muuttamista asuinkäyttöön voidaan tutkia asemakaavoituksen avulla.

Kissakosken 1 alue (22,0 ha)

Alue tukeutuu vahvasti kanavan pohjoisrantaan jättäen rannan kuitenkin yhteiskäyttöön. Kulkutiet kortteleihin voidaan järjestää Telakkaniemeen johtavalta tieltä. Kunta käy alueesta tiiviitä neuvotteluja nykyisen maanomistajan kanssa (UPM-Kymmene). Mahdollisesti maankäyttösopimuksen perusteella käynnistetään asemakaavoitus, jossa tutkitaan tarkemmin alueelle osoitettavan rakennusoikeuden määrä ja sijoittelu.

Kissakosken 2 alue (29,6 ha)

Alue sijaitsee Soikanmäen rinteillä kanavan itäpuolella ja tukeutuu kanavan lisäksi vahvasti sitä ympäröiviin virkistysreitteihin sekä Soikanlahden rantaan jättäen rannat pääosin kuitenkin yhteiskäyttöön. Kulkutiet kortteleihin voidaan järjestää Kissakosken paikallistieltä. Kunta käy tästäkin alueesta tiiviitä neuvotteluja nykyisen maanomistajan kanssa (UPM-Kymmene). Mahdollisesti maankäyttösopimuksen perusteella käynnistetään asemakaavoitus, jossa tutkitaan tarkemmin alueelle osoitettavan rakennusoikeuden määrä ja sijoittelu.

Möhkösenmäen pohjoisosa (11,8 ha)

Alue sijoittuu Möhkösenlammen ja Ryökäsveden Urmaslahden väliselle kannakselle. Alue on toistaiseksi yksityisten maanomistajien omistuksessa. Mahdollisesti maankäyttö sopimuksen perusteella käynnistetään asemakaavoitus, jossa tutkitaan tarkemmin alueelle osoitettavan rakennusoikeuden määrä ja sijoittelu. Alue yhdistyy etelärajaltaan kiinteästi kunnan omistuksessa olevaan alueeseen, joka on jo osittain rakentunut palstoitussuunnitelman kautta. Alue on kunnallisen vesijohdon piirissä. Alueen tulevaa asutusta varten Urmaslahden rannalle on yleiskaavassa osoitettu venevalkama (LV).

Nykyisen asemakaavan asumiseen varatut korttelialueet on yleiskaavassa pääosin osoitettu sellaisenaan (**AO, AP, AL, AR, AK**). Tavoiteasettelun mukaisesti (kts. sivut 35-37) joidenkin kortteleiden mitoitusta on alennettu muuttamalla aluevarausta kevyemmäksi.

- **Pöyrynkangas, kortteli 203 AR -> AP** (rivitalorakentamisesta pientalovaltaiseen rakentamiseen)
- **Haapaniemi, kortteli 141 AR -> AP** (rivitalorakentamisesta pientalovaltaiseen rakentamiseen)
- **Haapaniemi, kortteli 143 AR -> AP** (rivitalorakentamisesta pientalovaltaiseen rakentamiseen)
- **Haapaniemi, kortteli 146 AK -> AR** (kerrostalorakentamisesta rivitalorakentamiseen)

Lisäksi asemakaava-alueelta on osoitettu rakentamisen reservialueiksi (**/res**) kaksi aluetta:

- **Haapaniemi, kortteli 140** (asemakaavassa AKR, yleiskaavassa AP/res)
- **Ns. Kisalenkin alue** kokonaan (yleiskaavassa pääosin AO/res)

Kyseisten reservialueiden käyttöön ottoa tulee lykätä, kunnes vastaavat alueet on rakennettu.

Asemakaavan nykyinen tonttireservi jakautuu seuraavasti:

- n. 70 rakentamatonta omakotitonttia (AO)
- n. 15 rakentamatonta rivitalo- ja liikerakennustonttia (AR,AL)

Kunnan omistuksessa on tällä hetkellä keskustaaajaman asemakaavassa n. 40 omakotitonttia ja n. 10 rivitalotonttia (kts. sivut 8-9).

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi kyläalueeksi (AT/s) on yleiskaavassa osoitettu seuraavat alueet:

- Kissakosken vanha asuinalue

Kyläalueiksi (AT) on yleiskaavassa osoitettu seuraavat alueet:

- Haukonmäki
- Humpurinmäki
- Onttojenmäen eteläosa, Pöyry

Pääosin kyläalueet muodostuvat nykyisistä rakennuspaikoista, mutta varsinkin Haukonmäen alueella on mahdollista muodostaa uusiakin rakennuspaikkoja (rakennuspaikan vähimmäiskoko näillä alueilla on 3000 m²).

Kissakosken kyläalueen historiallisia arvoja on korostettu lisämerkinnällä /s. Alueella on noudatettava perinteisiä rakentamistapoja.

Taaajaman sekä kyläalueiden ulkopuolelle jäävät nykyiset asuinrakennuspaikat sekä tilojen talouskeskukset on osoitettu merkinnällä (A). Esimerkiksi rakennuspaikan kokoa ja rakennusoikeuden määrää ohjaavat kulloinkin voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräykset.

4.22 Matkailupalvelut ja loma-asumisen alueet

Satulinnan alue (RM)

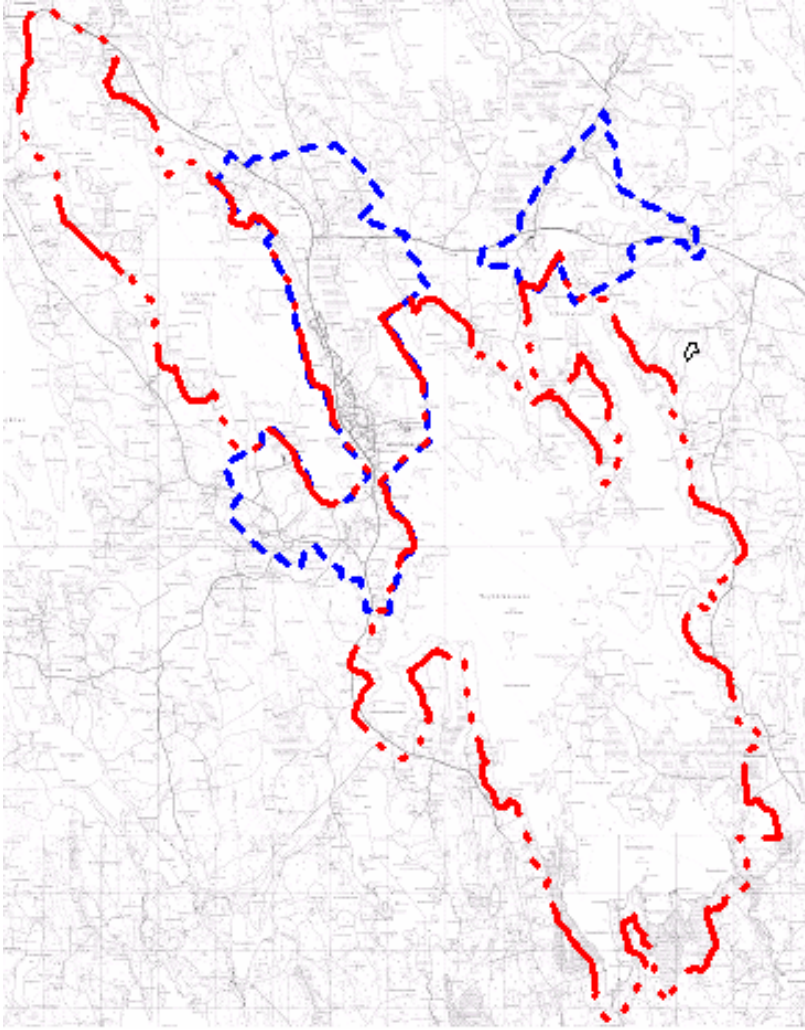
Ryökäsveden Urmaslahden pohjukassa sijaitseva entisen vanhainkodin alue on saneerattu matkailu- ja ravintolapalveluiden käyttöön. Yleiskaavassa alueelle on osoitettu 17 hehtaarin alueelle rakennusoikeutta 5000 km². Merkittävä lisärakentaminen tai muutokset alueen käytössä edellyttävät (ranta-)asemakaavan laatimista alueelle.

Satulinna

Loma-asuntojen alueet ranta-alueella (RA)

Loma-asumiseen on yleiskaavassa osoitettu nykykäyttönsä mukaisesti n. 90 lomarakennuspaikkaa. Lisäksi uusia omarantaisia rakennuspaikkoja on osoitettu 10 kpl. Uusien rakennuspaikkojen osalta osoittamisperusteet on johdettu samanaikaisesti vireillä olevan Liekune-Ryökäsvesi rantaosayleiskaavan mitoituserusteista. Esimerkiksi rakennuspaikan kokoa ja rakennusoikeuden määrää ohjaavat kulloinkin voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräykset.

Käynnissä olevien yleiskaavatöiden päivitetty aluerajaukset:

Liekune-Ryökäsveden rantayleiskaava / punainen katkoviiva

Kirkonkylän seudun ja Vilkonharju-Liukonniemen osayleiskaava / sininen katkoviiva

4.23 Teollisuusalueet

Teolliselle toiminnalle on Pöyrynkankaan eteläosassa asemakaavoitettua aluetta vielä muutama tontti jäljellä (T). Taajama-alueelle ei ole osoitettu uusia teollisuusalueita. Vilkonharjun ja Kissakosken sahojen alueet on nykyisen käyttönsä mukaisesti osoitettu teollisuusalueiksi (Vilkon sahan alueella on myös asemakaava).

Kissakosken aluetta ja sen teollista perintöä vahvistamaan on osoitettu n. neljän hehtaarin kokoinen teollisuusrakennusten alue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY).

4.24 Palvelut (AL, K, PY)

Kaupalliset palvelut keskittyvät Hirvensalmentien varrelle taajaman keskustaan. Julkiset palvelut keskittyvät taajaman eteläosaan ja Haapaniemen kärkeen.

Kyläkoulut lisäävät toimintaa suunnittelualan reunoilla. Uusia kaupallisten tai julkisten palvelujen alueita ei yleiskaavassa ole osoitettu. Nykyiset aluevaraukset katsotaan riittävän suunnitteluajanjakson ajan.

4.25 Virkistys ja veneily

Nykyiset melko runsaat virkistys- ja urheilualueet (VL, VP, VU) taajamassa ja niiden väliset hyvät yhteydet turvaavat virkistyskäytön pitkälle tulevaisuuteen. Lisäksi yleiskaavassa on esitetty lähes koko suunnittelualueen kattava ulkoilureittiverkosto (osin rakennettu ja muilta osin tuoreen suunnitelman mukaisesti).

Taajaman itäpuolelle, Onttojenmäen eteläosaan sekä Haukonmäki-Kissakosken ranta-alueille on yleiskaavassa osoitettu virkistysalueiden lisäksi laajoja maa- ja metsätalousalueita, joilla on ulkoilun kannalta merkitystä (MU). Ulkoilureitit ja pienet rakennelmat (laavut, nuotiopaikat) rikastuttavat kyseisiä alueita.

Uimarantoja (VV) yleiskaavaan on varattu kaksi aluetta nykykäyttönsä ja asemakaavan mukaisesti. Kirkonkylän sataman uimaranta sisältyy puistoalueeseen (VP).

Veneilyä palvelevina aluevarauksina on yleiskaavassa osoitettu 17 venevalkama-alueita (LV). Näistä pääosa on jo nykyisin käytössä (rasitteet). Kissakosken kanavan kautta Mäntyharjun reitille laskeva melontareitti on osoitettu myös kaavassa.

4.26 Liikenne

Liikenteen osalta tukeudutaan olemassa olevaan liikenneverkostoon. Tiehallinnon mukaan seutukaavassa osoitettua Kissakoskelle johtavan tien oikaisua ei ole tarpeen osoittaa.

Tieverkon rungon muodostavat seuraavat tieosuudet:

- Otava-Hirvensalmi-Leivonmäki maantie 431
- Uutela-Hirvensalmi maantie 429
- Vahvamäen paikallistie
- Hämeenmäen paikallistie
- Vilkonharjun paikallistie
- Malvaniemen paikallistie

Edellä mainituista teistä kaksi ensimmäistä luokitellaan seudullisiksi ja loput paikallisiksi yhdysteiksi. Asemakaava-alueen osalta on osoitettu katualueet. Muilta osin pienempää tiestöä esim. yksityisteitä ei ole yleiskaavassa linjattu Kissakosken kahta uutta asuinalueita lukuun ottamatta. Pohjakartalta selviävät hyvin pitkälle käytössä olevat ja luontevasti myös uusille rakennuspaikoille johtavat tiet. Kevyen liikenteen merkintöjä ei ole nähty tarpeelliseksi osoittaa.

Vesiliikenteen osalta yleiskaavassa on osoitettu Liekuneen ja Ryökäsveden laiva-/veneväylät.

Vilkonharjun levähdyspaikka /venevalkama on osoitettu liikennealueeksi (L). Huoltoasema-alueet (LH) ja yleiset pysäköintialueet (LP) on osoitettu omilla merkinnöillään.

4.3 SUOJELUALUEET JA KOHTEET

4.31 Luonnonsuojelualueet

Luonnonsuojelualueena (SL) on yleiskaavassa osoitettu:

- Tervaleppäkuja

4.32 Arvokkaat harjualueet

Arvokkaana harjualueena (ge) on yleiskaavassa osoitettu:

- Vilkonharju

4.33 Luonnonarvoiltaan merkittävät alueet

Luonnonarvoiltaan merkittävänä alueen osina (/s), joilla ympäristö tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena on yleiskaavassa osoitettu seuraavat alueet:

- Onttojenmäen luoteispuoli
- Haukilammen pohjoisosa

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeinä alueina (luo), joilla alueen erityisarvoja ei saa vaarantaa on osoitettu seuraavat alueet:

- Soikanlahti
- Niemiluhdanlahti
- Haukonmäen pohjoisosa

4.34 Arvokkaat vesistöalueet ja pienvesistöt

Arvokkaina pienvesistö- / vesistöalueina (apv, av) on yleiskaavassa osoitettu:

- Vilkonharjun suppalammet
- Herraniemen kärki
- Kotkatveden pohjoisosa
- Urmaslahden pohjoisosa

apv-alueelle on annettu määräys: Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain, metsälain 10 §, vesilain 2 §, 17 §, 17 a § mukaisia kohteita, jotka tulee huomioida toimenpiteitä suunniteltaessa ja suoritettaessa.

av-alueelle on annettu määräys alueen säilyttämisestä mahdollisimman luonnontilaisena.

4.35 Rakennussuojelu

Seuraavat kulttuuri- / rakennushistoriallisesti arvokkaat suojelukohteet on yleiskaavassa osoitettu rakennuslainsäädännön tai rakennussuojelulain nojalla suojeltaviksi alueiksi (SR) :

- Hirvensalmen kirkko ja kellotapuli
- Niemen pappila
- Entinen viljamakasiini
- Hirvensalmen seuratalo, museo ja entinen koulu
- Kanervalä
- Kissakosken tehdasalue, vanhat huvilat ja asunnot sekä kanava
- Pohjois-Kirjala
- Ala-Hovi

MRL 41 §:n nojalla määrätään, että alueilla ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka voivat vähentää alueiden kulttuurihistoriallista arvoa.

Seuraavat rakennukset on osoitettu rakennuslainsäädännön tai rakennussuojelulain nojalla suojeltaviksi rakennuksiksi tai rakennusryhmiksi (sr) :

- Lääkärintalo
- Kirjala
- Entinen Pöyryn koulu
- Entinen Pöyryn vanhainkoti
- Aaltola
- ent. valokuvaamo hautausmaan aidan vierellä

MRL 41 §:n nojalla määrätään, että rakennuksia ei saa purkaa eikä niissä saa tehdä korjaus- tai muutostöitä, jotka voivat vähentää rakennusten kulttuurihistoriallista arvoa.

Arvokkaina rakennuksina (ar) on yleiskaavassa osoitettu:

- Sysmän pappila
- Kissakosken koulu
- Pitäjätupa

MRL 127 § nojalla määrätään, että rakennuksia ei saa purkaa ilman rakennusvalvontaviranomaisen myöntämää purkamislupaa. Luvasta on myös pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Lupa on myös tarpeen kun purkamista haetaan uudisrakentamisen yhteydessä. Purkamisluvan edellytyksistä määrätään MRL 139 §:ssä.

4.36 Muinaismuistot

Muinaismuistolain nojalla suojeltavina kohteina (SM) on yleiskaavassa osoitettu:

- Leirintäalueen pyyntikuopat (kohde /1)
- Vilkonharjun pyyntikuopat (alue /2, kohde /3, kohde /4)

Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen tai muinaisjäännösalueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä Museovirastoon lausunolle.

4.37 Pohjavesien suojelu

Yleiskaava-alueella on yksi pohjavesiesiintymä, joka on yleiskaavassa osoitettu suojeluna:

- Vilkonharjun vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv)

Alueella on kielletty sellainen rakentaminen ja muut toimenpiteet, joista voisi aiheutua vesilain 1. luvun 18 § ja ympäristönsuojelulain 1. luvun 7 § ja 8 § tarkoitettuja seurauksia.

4.38 Arvokkaat kulttuurimaisema- ja maisema-alueet

Arvokkaat kulttuurimaisema-alueet (km):

- Humpurinmäki – Rapasaari – Pappila – Kirkon alue
- Palomäen eteläosa - Urmaslahti
- Kissakosken kyläalue

Alueilla tulee uudisrakentaminen ja peruskorjaaminen sopeuttaa kyläkuvaan ja ympäröivään rakennuskantaan. Alueen rakentamisperinnettä tulee noudattaa ja alueen kylätiet sekä raitit tulee säilyttää alueelle luonteenomaisina.

Arvokkaat maisema-alueet (ma)

Haapaniemen alueen pohjoisosassa sijaitseva Sysmälniemi on yleiskaavassa osoitettu merkinnällä (ma). Tavoitteena on säilyttää alue mahdollisimman luonnontilaisena.

4.4 MUUT ALUEVARAUKSET

4.41 Maa- ja metsätalousalueet

Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)

Alueet, joilla rakentamispaineet ovat vähäisiä ja eivät edellytä alueiden asemakaavoittamista on varattu pääasiassa maa- ja metsätaloukskäyttöön. Rakentaminen alueilla tapahtuu normaalin rakennuslupamenettelyn puitteissa (rakennusjärjestys).

MRL 72§:n nojalla alueen rantavyöhykkeellä on muu kuin 72§ 3 mom. mukainen rakentaminen kielletty.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY)

Alueet on varattu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Ympäristöarvot tulee huomioida toimenpiteitä suoritettaessa. Alueilla on voimassa MRL 128§:n mukainen toimenpiderajoitus.

MRL 72§:n nojalla alueen rantavyöhykkeellä on muu kuin 72§ 3 mom. mukainen rakentaminen kielletty.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaamistarpeita (MU)

Alueet on varattu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Ulkoilun ohjaamistarpeet tulee huomioida toimenpiteitä suoritettaessa.

MRL 72§:n nojalla alueen rantavyöhykkeellä on muu kuin 72§ 3 mom. mukainen rakentaminen kielletty.

4.42 Erityisalueet

Puutarha- ja kasvihuonealue Haapaniemen länsipuolella (**MP**), maa-ainesten ottoalueet Vilkonharjulla (**EO**), taajamaa palvelevat yhdyskuntateknisen huollon alueet (**ET**) sekä hautausmaa-alueet (**EH**) on osoitettu nykyisen käyttönsä mukaisesti.

4.43 Vesialueet

Suunnittelualueeseen rajautuvat vesialueet on osoitettu omalla merkinnällään (**W**).

4.5 KAAVAMERKINNÄT, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA SUOSITUKSET

Yleiskaavan kaavamerkinnät perustuvat maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä ympäristöministeriön antamiin ohjeisiin. Taajama-alueella yleiskaavassa osoitetut aluevaraukset perustuvat kuitenkin suurelta osin jo laadittuihin asemakaavoihin, jolloin on voitu käyttää osittain asemakaavatasoisia merkintöjä.

Tämän yleiskaavan A-, AO-1-, AT-, AT/s-, RM-, T-, TY- ja RA-alueilla saa myöntää rakennusluvan yleiskaavan mukaiseen rakentamiseen ilman (ranta-)asemakaavaa.

Yleisiä määräyksiä sekä vesi- ja jätehuoltomääräyksiä on annettu pääosin koskien asuinrakentamista, lomarakentamista ja maa- ja metsätalousalueita sekä rakentamista liikenneväylien tai muun melulähteen läheisyydessä.

5. YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

5.1 Yleistä

Tämä yleiskaava on laadittu tarkoituksella, että se tullaan hyväksymään oikeusvaikutteisena kunnanvaltuustossa. Yleiskaava on laadittu lähimmän 10-15 vuoden tarpeita silmällä pitäen.

Yleiskaavassa osoitetut aluevaraukset asemakaava-alueen ulkopuolella voidaan pääasiassa toteuttaa ja rakennusluvut myöntää tämän yleiskaavan perusteella. Selkeästi asemakaavoitusta odottamaan jäävät alueet (A-1) sijaitsevat Kissakoskella, Möhkösenmäen pohjoisosassa sekä nykyisen taajaman reunoilla.

Yleiskaavan asema rakentamista ohjaavien säännösten hierarkiassa on seuraava:

1. Lait ja asetukset
2. Detaljikaavat (asemakaava, ranta-asemakaava)
3. **Oikeusvaikutteiset yleiskaavat**
4. Rakennusjärjestys
5. Vahvistettu seutukaava / Maakuntakaava
6. Valtuuston hyväksymä yleiskaava
7. Muut suunnitelmat

Rakennusjärjestyksen säädökset ovat voimassa yleiskaava-alueella vain jos ne eivät ole ristiriidassa yleiskaavamääräysten kanssa.

Vahvistettu seutukaava ei ole enää voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella.

Yleiskaavan keskeiset oikeusvaikutukset on esitetty MRL:n 42 ja 43 §:ssä:

Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42.1 §).

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista (MRL 42.2 §).

Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta. Haittaa arvosteltaessa ei oteta huomioon omistussuhteissa yleiskaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, ellei niitä ole tehty yleiskaavan toteuttamista varten (MRL 43.1 §).

6. YLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Yleiskaavan vaikutusten arvioinnista ei ole tehty erillisiä selvityksiä, mutta vaikutukset ovat arvioitavissa kaavaprosessiin kuuluvien selvitysten perusteella.

6.1 Seutukaavan varaukset ja yleiskaava

Vahvistetun seutukaavan aluevaraukset on pääsääntöisesti otettu huomioon yleiskaavassa.

6.2 Yleiskaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Yleiskaavassa on noudatettu pääosin tavoiteasettelun lähtökohtaa; yhdyskuntarakenteen tiivistämistä. Uudet rakentamisen laajenemisaalueet on etsitty taajamarakenteen sisältä tai siihen välittömästi liittyviltä ns. valmiin infrastruktuurin omaavilta alueilta. Alueiden valinnassa on myös kiinnitetty huomiota niiden tarjoamaan viihtyisän asuin ympäristön muodostumiseen ja tätä kautta toteutumisen edistämiseen. Yleiskaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen voidaan katsoa olevan positiiviset.

Kissakosken alueella vaikutukset nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen ovat suurimmat. Kissakosken kanavan kummallekin puolelle on osoitettu yhteensä n. 50 hehtaarin suuruiset aluerajaukset pientalovaltaisille asuntoalueille. Yleiskaavaratkaisu jättää rakentamisen tarkemman määrän ja sijoittelun asemakaavoituksen varaan (A-1, Asemakaavalla suunniteltava pientalovaltainen asuinalue). Vaikutusten arviointia esimerkiksi liikenteen osalta täydennetään asemakaavoituksen yhteydessä.

6.3 Arvio yleiskaavan aluevarausten vaikutuksesta ympäristöön ja alueisiin Natura-verkoston sisällä

Yleiskaava-alueella ei sijaitse Natura 2000 verkostoon kuuluvia alueita.

6.4 Arvio yleiskaavan aluevarausten vaikutuksesta ympäristöön

Yleiskaavan mukaisten ratkaisujen toteuttaminen ja vaikutukset kohdistuvat pääsääntöisesti rakennettuun alueeseen. Yleiskaavassa osoitetuilla laajenemisalueilla ei ole todettu sellaisia luonnonarvoja, jotka vaarantuisivat rakentamisen myötä. Yleiskaavassa on voitu huomioida kaikki luontoselvityksen kohteet.

Suojelun ja maiseman kannalta merkittävät alueet on huomioitu yleiskaavassa ja suojeltu tarkoitukseen soveltuvilla kaavamääräyksillä. Suojelualueiden osalta vaikutukset jäävät vähäisiksi koska muutoksia alueilla ei yleiskaavan vuoksi tapahdu.

Maa- ja metsätalousalueilla suurempia muutoksia tapahtuu vain metsätalouden toimenpiteitä toteutettaessa.

Maa- ja metsätalousalueilla on yleiskaavan yleispiirteisestä esitystavasta johtuen kiinnitettävä huomiota pienimuotoisten suojelukohteiden (jokien, pienten purojen ja kosteikkojen ranta-alueet, jne.) säilymiseen metsätalouden toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa. Arvokkaat alueet on osoitettu yleiskaavassa suojelumerkinnöin.

6.5 Vaikutukset ihmiseen, viihtyvyyteen, elinoloihin ja luontoon

Asuminen

Uusien asuinalueiden valinnassa on huomioitu mahdollisuudet korkeatasoisen ja viihtyisän asuin ympäristön muodostumiseen hyödyntämällä rannanläheisiä alueita, joihin kiinnostus on ilmeistä. Voidaan todeta, että näiltä osin asumismahdollisuudet yleiskaavan myötä lisääntyvät.

Uudisrakentamisen määrä verrattuna olemassa olevaan rakennuskantaan jää suhteellisen pieneksi, joten sen häiritsevä vaikutus on vähäinen ja paljolti riippuvainen liikkumisesta alueella.

Yleiskaavaa on pyritty laatimaan mahdollisimman avoimessa ilmapiirissä ja luomaan asukkaille, maanomistajille sekä muille osallisille todellisia mahdollisuuksia vaikuttaa kaavoitustyön kulkuun. Maanomistajien kiinnostus kaavoitusta kohtaan on ollut kiitettävää.

Virkistäytyminen

Taajama-alueen ja Kissakosken alueen melko hyvin kattavat puisto/virkistysalue-, ulkoilureitti- ja latuverkosto tarjoaa alueilla hyvät olosuhteet ulkoiluun ja virkistykseen.

Jokamiehen oikeuksiin perustuvaa virkistäytymistä kuten marjastusta ja sienestystä palvelevat kuitenkin myös yleiskaava-alueen maa- ja metsätalousalueet.

Vesillä tapahtuvaan virkistäytymiseen alue tarjoaa hyvät olosuhteet, joita kehitetään vielä uusilla venevalkamilla ja uimarannoilla.

Elinolot

Toteutuessaan yleiskaavan uudet asuinalueet tuovat toivottavasti uusia asukkaita alueelle ja sitä kautta varmistavat taajaman palvelujen kehittymisen ja säilymisen. Tältä osin kaavan vaikutukset ovat myönteisiä. Yleiskaavalla ei ole merkittäviä terveydellisiä vaikutuksia. Alueelle ei ole sijoitettu sellaisia toimintoja, jotka aiheuttaisivat merkittäviä päästöjä ilmaan tai veteen.

Suojelualueet

Yleiskaavassa on jätetty kaikki luontoselvityksen merkittävät kohteet rakentamisen ulkopuolelle, mikä turvaa alueiden luonnonarvojen säilymisen.

Luonnonarvot on tarpeen mukaan turvattu osoittamalla alueet luonnontilaisina säilytettäväksi alueiksi.

Maaperä

Uudisrakentamista ei ole sijoitettu sellaisille alueille, joilla rakentaminen edellyttäisi maaperän voimakasta muokkausta. Yleiskaavan uudet asuinalueet on voitu suurelta osin sijoittaa jo rakennettujen tieyhteyksien läheisyyteen jolloin uusien tieyhteyksien rakentaminen jää vähäiseksi.

Pohjavesialueet ja ilmasto

Yleiskaava-alueella on yksi merkittävä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (Vilkonharju). Tälle alueelle ei uudisrakentamista ole sijoitettu. Yleiskaavan mukaisella uudisrakentamisella ei ole sanottavaa vaikutusta alueen pohjavesiin tai pienilmastoon.

Luonnonmaisema

Rakentamisen vaikutus maisemaan rannanläheisillä alueilla on merkittävää erityisesti silloin kun rakennuspaikan puustoa harvennetaan tai rantaviivaa käsitellään voimakkaasti. Näihin seikkoihin tulee erityisesti kiinnittää huomiota uusien alueiden rakennuslupamenettelyssä.

Yleiskaavan MY-alueille on asetettu MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus, jolloin maisemaa muuttavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia. Metsänhoidon vaikutusta ohjaavat Metsäkeskus Tapion ohjeet, joihin yleiskaavassa viitataan.

Rakennusjärjestyksessä on annettu loma-asutukseen liittyen määräykset rakennusten etäisyyksistä keskiveden mukaisesta rantaviivasta.

6.6 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja kulttuuriperintöön

Yleiskaavan pohjana ovat viranomaisten toimesta alueella suoritettujen kulttuuriympäristöjen, arvokkaan rakennuskannan ja muinaismuistojen inventoinnit, joiden mukaiset arvokkaat kohteet on esitetty suojelukohteina tai -alueina.

Valtakunnallisestikin merkittävä Kissakosken tehdasmiljö ja siihen liittyvä kanava-alue on merkitty rakennuslainsäädännön nojalla suojeltavaksi alueeksi (SR). MRL 41 §:n nojalla määrätään, että näillä alueilla ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka voivat vähentää alueiden kulttuurihistoriallista arvoa. Lisäksi Kissakosken vanha kyläalue on osoitettu kulttuurihistoriallisesta arvokkaana kyläalueena (AT/s).

Yleiskaavaratkaisu jättää Kissakosken kanavan lähialueiden rakentamisen tarkemman määrän ja sijoittelun asemakaavoituksen varaan (A-1, Asemakaavalla suunniteltava pientalovaltainen asuinalue). Vaikutusten arviointia myös rakennetun ympäristön osalta täydennetään asemakaavoituksen yhteydessä. Osittain kyseiset alueet kuuluvat yleiskaavan arvokkaan kulttuurimaiseman (km) rajauksen sisään. Kaavamerkinnän mukaan kyseisellä alueella tulee uudisrakentaminen ja peruskorjaaminen sopeuttaa kyläkuvaan ja ympäröivään rakennuskantaan. Alueen rakentamisperinnettä tulee noudattaa ja alueen kylätiet sekä raitit tulee säilyttää alueelle luonteenomaisina.

6.7 Taloudelliset vaikutukset

Toteutuessaan yleiskaavan mukaiset asuinalueet tuovat myönteisiä taloudellisia vaikutuksia elinkeinojen toimintaedellytyksille ja palvelujen säilymiselle.

Uusien asuinalueiden toteuttaminen aiheuttaa kunnalle joissakin tapauksissa taloudellisia kustannuksia (kunnallistekniikan rakentaminen), joita voidaan kuitenkin säädellä mahdollisilla kaavoitussopimuksilla

yksityisten maanomistajien kanssa. Uudet laajemmat asuinalueet on valittu siten, että valmis kunnallistekniikka on jo alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Alueen erityiset kulttuuri- ja luonnonarvot ja niiden säilyminen tuovat lisäarvoa asukkaille, matkailuelinkeinolle kuin myös lomakiinteistöille. Erityinen merkitys niillä on kunnan imagolle.

7. SUUNNITTELUVAIHEET

Hirvensalmen kunta teki päätöksen yleiskaavan laatimisesta vuoden 2002 kaavoitusohjelmassa.

Tekninen lautakunta valitsi päätöksellään 4.3.2003 kaavoittajaksi Kaavoitus ja Maankäyttö Oy:n.

Osallistumis- arviointisuunnitelma toimitettiin kuntaan 4.5.2004.

Perusselvitykset ja luontoselvitys laadittiin kesällä - syksyllä 2004.

Kaavatyöryhmän neuvottelu perusselvityksistä ja tavoitteista 18.11.2004.

Kaavatyöryhmän neuvottelu perusselvityksistä ja tavoitteista 12.1.2005.

Ensimmäinen yleisötilaisuus yleiskaavan laadinnasta (perustiedot ja tavoitteet) pidettiin 12.1.2005 ja samana päivänä haastateltiin tavoiteasettelussa valittujen keskeisten laajennusalueiden maanomistajat.

Yleiskaavan perusselvityksistä ja tavoitteista järjestettiin viranomaisneuvottelu 13.4.2005.

Yleiskaavaaluonnos pidettiin MRA 30 §:n mukaisesti nähtävillä 27.6. – 8.8.2005 välisenä aikana.

Yleiskaavaehdotus pidettiin MRA 19 §:n mukaisesti nähtävillä 1 – 30.4.2006 välisenä aikana.

Hirvensalmen kunnanvaltuusto on hyväksynyt yleiskaavan 25.9.2006 (§ 32)

Lappeenrannassa 18..9.2006

KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ OY

DI Pekka Mäkinieniemi

DI Jarmo Mäkelä

Yleisötilaisuus 12.1.2005